

@pp is ook taal

Het uitbreiden van woordenschat door het inzetten van ICT, multi media en social media.

Juni 2013

Naam:	Desirée Münzenmayer
Studentnummer:	2194929
Instelling:	Fontys Hogescholen Rotterdam
Begeleidend docent:	Drs. Aartje Bouman
Opleiding en cohort:	Master SEN 2011

Inhoud

Samenvatting.....	4
Hoofdstuk 1. Aanleiding en probleemstelling.....	5
1.1 Inleiding	5
1.2 Huidige situatie.....	5
1.3 Praktische, maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie.	6
1.4 Persoonlijke motivatie in relatie tot de professionele ontwikkeling.	6
1.5 Relevantie/bestaansrecht van het onderzoek	6
1.6 Kernbegrippen.....	7
1.7 Andere onderzoeken	7
Hoofdstuk 2. Theoretisch Kader.....	8
2.1 Wat is het belang van woordenschatonderwijs in het vo.....	8
2.2 Welke strategieën zijn er om woordenschat aan te leren.	8
2.2.1 Wat betekenen deze strategieën voor het vo.	10
2.3 Welke aspecten zijn van belang bij het leren van pubers.....	10
2.4 Wat betekenen ICT, moderne communicatie middelen en social media voor de leerling.	11
2.5 Is het wenselijk en ethisch verantwoord om ICT/ social media in te zetten als lesmiddel.	13
Hoofdstuk 3. Onderzoeksmethodologie.	14
3.1 Het doel van het onderzoek.	14
3.2 Onderzoeksparadigma en onderzoeksstrategie.	14
3.3 Respondenten	14
3.4 Ethische aspecten.....	15
3.5 Onderzoeksmethodes	15
3.6 Triangulatie, validiteit en betrouwbaarheid	16
3.7 Data-analyse	16
Hoofdstuk 4. Data-analyse en resultaten.....	18
4.1 Focusinterview bij aanvang van het onderzoek.....	18
4.2 De feitelijke handelingen op social media	19
4.3 De resultaten van de woordenschattoetsen.....	20
4.4 Focusinterview na afloop van het onderzoek	22
4.5 Voorlopige conclusie	23

Hoofdstuk 5. Beantwoording van de onderzoeksvraag	24
5.1 Wat is het belang van woordenschatonderwijs in het vo.....	24
5.2 Welke strategieën zijn er om woordenschat te vergroten.	24
5.3 Welke aspecten zijn van belang bij het leren van pubers.....	25
5.4 Wat betekenen ICT, moderne communicatie middelen en social media voor de leerling.	26
5.5 Is het wenselijk en ethisch verantwoord om dit in te zetten als lesmiddel.....	26
5.6 Conclusie	27
 Hoofdstuk 6. Reflectie.....	 28
6.1 Waarom dit praktijkonderzoek in deze vorm.	28
6.2 Het onderzoek.....	28
6.3 Wat heeft het onderzoek mij opgeleverd.	29
6.4 Wat neem ik mee naar mijn praktijk.....	29
 Literatuurlijst	 32
 Bijlage 1	 34
Bijlage 2	35
Bijlage 3	37
Bijlage 4	41
Bijlage 5	42
Bijlage 6	43
Bijlage 8.	47
Bijlage 9	49

Samenvatting

In dit onderzoek wordt onderzocht op welke wijze heeft het inzetten van moderne communicatie middelen, multimedia en social media effect op de uitbreiding van de woordenschat van mijn leerlingen binnen 6 à 8 weken.

In mijn praktijk (VMBO) word ik dagelijks geconfronteerd met leerlingen die de Nederlandse taal niet goed beheersen. Ondanks alle extra aandacht zie ik weinig vooruitgang bij de leerlingen. Daarnaast is de motivatie om aan woordenschat te werken niet echt groot.

Om de woordenschat van de leerlingen te kunnen vergroten, is gewerkt vanuit de drie verschillende invalshoeken: woordenschatstrategieën, sociale emotionele ontwikkelingen van pubers en het gebruik van ICT en sociale media in het onderwijs.

Om woorden te leren zijn verschillende strategieën. De viertakt van Verhallen (2002) onderscheidt vier fases om woorden te leren; voorbereiden, semantiseren, consolideren en controleren. Fisher en Frey (2008) stellen dat het ook belangrijk is, dat de woorden persoonlijk en bruikbaar zijn, zodat kinderen ook buiten de school woorden kunnen leren. Pubers zitten in een ontwikkelingsfase waarin zij en hun leeftijdsgenoten centraal staan (Crone, 2012). Interactie met elkaar is hierbij zeer belangrijk. Zij maken zich los van hun ouders en weten zij alles beter. Dat maakt hen ook zeer creatief. ICT heeft een belangrijke plaats in de maatschappij ingenomen. Het gebruik van ICT bij pubers is 100% (Swager, 2006). Leerlingen willen ICT graag inzetten om te leren, maar willen wel zelf beslissen hoe ze dit inzetten.

Om de vraag te kunnen beantwoorden is gekozen voor een actieonderzoek. In dit onderzoek hebben de leerlingen nieuwe woorden met, van en aan elkaar geleerd via ICT en social media. Het doel hierbij was, naast het vergroten van hun woordenschat, dat ze ook nieuwe strategieën konden ontwikkelen, om ook buiten en na school hun woordenschat blijvend te kunnen vergroten. De woorden werden tijdens dit onderzoek in drie cycli geleerd. Dit gaf de mogelijkheid om tijdens het onderzoek aanpassingen te doen.

Mijn belangrijkste bevinding is, dat het inzetten van ICT en social media de motivatie, en daarmee het werkplezier, om woorden te leren enorm vergroot en bijdraagt aan de uitbreiding van de woordenschat van de leerlingen.

Hoofdstuk 1. Aanleiding en probleemstelling

1.1 Inleiding

Als ik een proefwerk uit de brugklas zit na te kijken komt Mehmet-Can, met zijn geo-driehoek in zijn hand, mijn lokaal binnen. „Juf heeft u ding? “ „Ding, ding, jij altijd met jouw ding?“, zeg ik. „Vertel me wat je wilt hebben, ding snap ik niet zo goed.“ „Juf een meetding voor wiskunde.“ legt hij uit. Verbaasd kijk ik naar de geo –driehoek in zijn hand. „Ja maar, wat voor ‘meetding’ bedoel je dan. Een liniaal om lengte te meten, een weegschaal om gewicht te meten, een thermometer om temperatuur te meten of iets anders?“ „Juf, om lengte te meten, maar geen liniaal, die is te klein. Zo’n lang ding dat rond is. Ik moet 9 meter meten.“ „Oh je bedoelt een rolmaat?“ vraag ik hem. Ja juf, een rolding, eh rol... eh rolmaat juf. Dank u wel.“

Nadat ik hem een rolmaat heb gegeven, ga ik verder met het nakijken. In het proefwerk geeft Ubeydullah, via een multiple choice vraag, aan dat hij karton met een schaar wil snijden. Als ik hem later zijn proefwerk teruggeef, zegt hij mij dat hij het heel moeilijk vond omdat hij zoveel woorden niet wist. Daarom had hij het antwoord met de schaar maar aangekruist. Dat woord kende hij wel, hobbymes niet.

Dit zijn geen uitzonderingen in mijn onderwijspraktijk maar dagelijkse realiteit.

1.2 Huidige situatie

Werkend op een VMBO school met 94% kinderen van allochtone afkomst word ik dagelijks geconfronteerd met de (zeer) beperkte woordenschat van mijn leerlingen. Dit laat zich zien op verschillende manieren in mijn technieklessen.

1. Als ik met de leerlingen een tekst lees en naar de betekenis van woorden (niet alleen vaktaalwoorden) uit de tekst vraag, kennen ze veel van deze woorden niet en wordt de strekking van de tekst niet begrepen.
2. De leerlingen kunnen niet zelfstandig (zo is de methode bedoeld) uit de methode werken omdat ze de tekst niet snappen. In vergelijking; ik heb met dezelfde methode en hetzelfde leerniveau op een school met louter autochtone leerlingen gewerkt. Op deze school leverde het zelfstandig werken geen problemen op.

Taal en leren zijn niet te scheiden (Hajer, 2008). Ondanks dat er bij sommige vakken veel tijd en aandacht aan woordenschatverwerving wordt besteed en extra woordenschatlessen worden gegeven, merk ik in mijn lessen weinig vooruitgang. Bij mij op school ontbreekt een eenduidige aanpak om de leerlingen woorden aan te leren. Verbanden met andere vakken worden niet of nauwelijks gemaakt. Het blijft daarom bij (losse) vaktaalwoorden, die niet vakoverstijgend op elkaar afgestemd zijn of binnen een bepaalde context vallen.

Daarnaast lijkt het of meeste leerlingen niet geïnteresseerd zijn in woordenschat. Het zoeken naar de juiste betekenis van een woord vinden ze vermoeiend, te veel werk en te tijdrovend. Vaak krijg ik opmerkingen als “ja boeiend”, “saai” of gezucht te horen als ik een essentieel woord wil behandelen. Er wordt altijd haastig aan toegevoegd dat ze de tekst heus wel begrijpen, hetgeen bij navragen vaak niet het geval is.

1.3 Praktische, maatschappelijke en wetenschappelijke relevantie.

De beperkte woordenschat komt ook terug in de uitkomsten van de drempeltoetsen die in oktober van elk schooljaar bij de nieuwe leerlingen (brugklas en instromers) wordt afgenomen. Hieruit blijkt dat de didactische leeftijd equivalenten (dle's) flink lager liggen bij woordenschat en begrijpend lezen dan bij de andere onderdelen van de toets.

Maar een goede woordenschat en het blijven uitbreiden hiervan is wel van essentieel belang voor een goede schoolcarrière (Vernooy 2011).

1.4 Persoonlijke motivatie in relatie tot de professionele ontwikkeling.

Een goede woordenschat is van cruciaal belang voor het goed doorlopen de school- en beroepscarrière. Ondanks dat er beproefde woordenschatmethodes zijn, blijft de achterstand bij de leerlingen op mijn school bestaan. Voor mij, als professional, reden om andere mogelijkheden te onderzoeken en te ontwikkelen, hierbij gebruik makend van nieuwe kennis en inzichten.

1.5 Relevantie/bestaansrecht van het onderzoek

Leerlingen in het vo zijn bezig met zichzelf, met vrienden en communiceren veel, heel veel met elkaar. Dit doen ze vooral door middel van WhatsApp, twitter, facebook en andere social media via hun mobiele telefoon. Het gebruik van moderne communicatiemiddelen heeft hun belangstelling en ik wil graag onderzoeken of

- er moderne communicatieproducten, multimedia en social media middelen zijn die ingezet kunnen worden om de woordenschat te vergroten
- leerlingen door het gebruiken van multimedia en social media zelf strategieën kunnen maken of inzetten om hun woordenschat te vergroten.
- deze manier van leren aansluit bij hun huidige leefwereld en interesses en de motivatie om nieuwe woorden te leren vergroot.

Mijn onderzoeksvraag hierbij is

‘Op welke wijze heeft het inzetten van moderne communicatie middelen, multimedia en social media effect op de uitbreiding van de woordenschat van mijn leerlingen binnen 6 à 8 weken.’

Deze onderzoeksvraag wil ik beantwoorden met behulp van de volgende deelvragen

Wat is het belang van woordenschatonderwijs in het voortgezet onderwijs (vo);
 Welke strategieën zijn er om woordenschat te vergroten;
 Welke aspecten zijn van belang bij het leren van pubers;
 Wat betekenen ICT, moderne communicatie middelen en social media voor de leerling;
 Is het wenselijk en ethisch verantwoord om dit in te zetten als lesmiddel;

1.6 Kernbegrippen

In mijn onderzoek komen de volgende kernbegrippen aan de orde:

- Woordenschat
- Leerstrategieën
- ICT en multimedia
- Social media
- Sociaal emotionele ontwikkelingen pubers (puberbrein)

Om een school succesvol te kunnen doorlopen moet een leerling over een uitgebreide woordenschat kunnen beschikken. Deze kennis van woorden is nodig om de lesstof te kunnen lezen, te begrijpen en te kunnen toepassen. Helaas is een uitgebreide woordenschat bij mijn leerlingen niet altijd vanzelfsprekend.

In mijn onderzoek wil ik, samen met mijn leerlingen, op zoek naar leerstrategieën die aansluiten bij hun sociaal emotionele ontwikkeling en beleavingswereld om de woordenschat uit te breiden. Hierbij heb ik gekozen om ICT, multimedia en social media in te zetten.

1.7 Andere onderzoeken

Er zijn diverse onderzoeken, die binnen mijn onderzoeksonderwerp vallen. Deze meeste van deze onderzoeken hebben betrekking op het woordenschatonderwijs, welke grotendeels in het primair onderwijs (po) hebben plaats gevonden. Hieruit¹ blijkt dat het consolideren en controleren van woorden binnen school vaak onvoldoende plaatsvindt. Andere onderzoeken hebben betrekking op het gebruik van ICT in het onderwijs. Binnen deze onderzoeken is de inzet van ICT in het onderwijs onderzocht². Hieruit blijkt dat gamen een effectieve manier van leren is maar dat het (vo) onderwijs hier nauwelijks gebruik van maakt en dat het inzetten van eigen “devices” in de toekomst voordeel heeft in het onderwijs. Een ander onderzoek heeft het gebruik van ICT door jongeren (gemeenschappelijke onderzoek Nederland en Australië)³ onderzocht. Hieruit blijkt dat ICT door alle leerlingen in het vo wordt gebruikt, op school en thuis.

Onderzoek naar de effecten van kennis over het puberbrein in het onderwijs heb ik niet gevonden.

¹ Lizet Bartlema, Woordenschatonderwijs in de onderbouw, (2010)

Frederieke Willemse, *Wat is die woord?*, (2011)

² Janse, N. *Mobile Support Education*, (juni 2011)

Hoog, M. de, *Gaming for Gaming* (2011)

³ Wijngaards, G., Bottema, J., Fransen, J., van Eerden, H. en Swager, P., *Rapportage Students' Voices-onderzoek*, (april 2009)

Hoofdstuk 2. Theoretisch Kader

Om mijn onderzoeksvraag zo goed mogelijk te kunnen beantwoorden en te onderbouwen, heb ik drie domeinen bestudeerd: taal, sociaal emotionele ontwikkeling en ICT in het onderwijs. Hiervoor heb ik van verschillende bronnen, literatuur en onderzoek binnen deze domeinen gebruik gemaakt.

Van de vele bronnen heb ik slechts de bronnen gebruikt, die direct bij mijn onderzoek aansluiten.

2.1 Wat is het belang van woordenschatonderwijs in het vo.

De laatste jaren is er veel aandacht voor woordenschatonderwijs in het vo met het doel achterstanden bij leerlingen weg te werken. Echter uit een steekproef, gehouden in het kader van het hernormeren en vernieuwen van de Elektronische tekstbegrijptoets en de Woordenschattoets voor de eerste fase van het vo (Hacquebord, 2008), blijkt dat er nog steeds groot verschil is waar het woordenschatkennis bij leerlingen in het vo betreft. Reden hiervoor is de grote diversiteit in de leerlingenpopulatie.

Uit het onderzoek is gebleken dat allochtone leerlingen een kleinere woordenschat hebben dan autochtone leerlingen, maar ook veel autochtone leerlingen scoren onvoldoende op gestandaardiseerde schooltoetsen.

Het onderzoek laat zien dat 14% van de brugklasleerlingen te weinig schoolvakwoorden kent, echter ruim de helft van deze leerlingen geeft zelf aan moeite te hebben met moeilijke woorden in de schoolboeken en daardoor de tekst minder goed begrijpt.

Dit betekent dat het structureel werken aan woordenschat ook in het vo nog van groot belang is. Hier hebben alle (brugklas)leerlingen profijt van.

2.2 Welke strategieën zijn er om woordenschat aan te leren.

Taalverwerving is een natuurlijk proces dat al in de baarmoeder begint. Dit taalverwervingsproces kent verschillende stadia die alle kinderen doormaken (Goorhuis, 2000). Echter niet alle kinderen maken dit proces op dezelfde manier en in het zelfde tempo door. Daarnaast zijn er allerlei factoren van buitenaf die van invloed zijn op het taalverwervingsproces. Met name het sociale milieu en de achtergrond van het kind spelen een grote rol in de mate waarin de kinderen de Nederlandse taal leren beheersen. Zo zullen kinderen uit taalrijke omgevingen veel meer woorden leren dan kinderen uit een taalarme omgeving (Verhallen, 2009). En kennen kinderen uit een gezin waar een andere taal wordt gesproken, nog nauwelijks Nederlandse woorden als ze naar school gaan.

Kinderen met een kleine(re) woordenschat of een achterstand leren wel woorden bij via de incidentele manier, het kind pikt het woord ongemerkt op, maar dit is niet voldoende om de achterstand in te halen.

De aandacht in het primair onderwijs voor het uitbreiden van woordkennis en het inlopen van woordenschat achterstanden gebeurt via de intentionele (bewuste en gestructureerde) manier (Verhallen, 2009).

Een strategie die in het primair onderwijs veel gebruikt wordt, of een afgeleide hiervan, is de viertakt uit de methode *Met woorden in de weer*, van den Nulft en Verhallen (2002). De viertakt bestaat uit vier fasen, die met elkaar verbonden zijn:

Vorbewerken: de leerlingen worden voorbereid op het onderwerp en betrokken bij de context. Hier wordt de voorkennis van de leerlingen geactiveerd.

Semantiseren: de betekenis van het woord wordt uitgelegd (1) en besproken, uitgebeeld (2) en uitgebreid (3). Hier wordt veel gebruik gemaakt van plaatjes (beelden) en woordparachutes om het woord te koppelen aan bekende woorden (labelen) en om een diepere betekenis aan het woord te geven, uitproberen (4). Deze 4 stappen binnen het schematiseren wordt ook robuuste instructie genoemd.

Consolideren: de woorden en betekenissen worden ingeslepen. Dit is een heel belangrijke fase. Het kind moet het woord minimaal 8 à 10x in verschillende contexten en situaties tegenkomen en gebruiken. Pas dan blijft het woord 'hangen' (CPS Onderwijs Ontwikkeling en Advies, 2011).

Controleren: nagaan of het woord en betekenis verworven is. Het kind kan het woord in verschillende stadia verworven hebben; heeft het woord gezien of gehoord, herkent het in de context (receptief) en gebruikt het woord (actief).

Uit onderzoek is gebleken dat voor een blijvend succes is vooral het consolideren (Kocken, 2011), het consequent werken en blijven volhouden aan woordenschat zeer belangrijk. De rol van de leerkracht is hierin zeer bepalend.

Een andere strategie is de benadering van Fisher en Frey (2008). Zij vinden het eigenaarschap van het woordenschatonderwijs van groot belang en staan voor dat kinderen zelfsturend en onafhankelijk worden in het leren van nieuwe woorden. Nieuwe woorden moeten passen in de beleveniswereld van het kind en voor het kind betekenisgevend zijn. Zo kan het kind de kennis om achter de betekenis van woorden te komen 24 uur per dag gebruiken en nieuwe woorden leren, ook buiten school.

Fisher en Frey hebben hiervoor vijf uitgangspunten vastgesteld:

Doelgericht, selecteer de juiste woorden

Transparant, modelling, doe voor hoe je met een nieuw woord omgaat

Bruikbaar, leerlingen leren samen nieuwe woorden gebruiken in gesproken en geschreven taal

Persoonlijk, ze leren nieuwe woorden toepassen in nieuwe situaties

Prioriteit hebben, een schoolbrede focus, vakoverstijgend en vakdoorbrekend

Om de juiste woorden te selecteren kunnen de woorden worden ingeschaald in drie lagen [(Beck, McKeown en Kucan(2002), (in: Aslander en Hortensius, 2010)]

Basiswoorden in het dagelijks woordgebruik. Deze woorden worden door de kinderen vanzelf geleerd.

Woorden in schoolboeken en kranten. Deze worden komen weinig voor in het dagelijks gebruik en moeten worden aangeboden.

Weinig voorkomende woorden. Deze woorden worden uitgelegd als ze essentieel zijn om een bepaalde tekst goed te begrijpen.

2.2.1 Wat betekenen deze strategieën voor het vo.

In het po is de regie van het lesstof in handen van één of twee leerkrachten en kan de leerkracht een bepalende rol spelen. Zoals eerder is gebleken is de rol van de leerkracht, met name in de consolidatiefase, belangrijk voor het aanleren van nieuwe woorden.

In het vo is de regie verspreid over verschillende vakken en even zoveel leerkrachten.

Dit maakt het moeilijker

woorden volgens een vast patroon aan te leren door verschillende leerkrachten
 woorden in een context te leren, tenzij er thematisch wordt gewerkt,
 het semantiseren, met name het uitproberen vorm te geven omdat er in
 verschillende lokalen wordt gewerkt
 het consolideren, door het aantal leerkrachten, goed te laten plaatsvinden en
 begeleiden.

Wat betekent de benadering van Fisher en Frey voor het vo.

Fisher en Frey beperken het aantal woorden dat geleerd moet worden door een selectie toe te passen. Deze selectie, bijvoorbeeld de schoolwoordenlijst, laat zien welke woorden op school moeten worden aangeboden. Hierdoor wordt er doelgerichter gewerkt.

De leraar doet voor hoe je de betekenis van een woord kunt achterhalen.

2.3 Welke aspecten zijn van belang bij het leren van pubers

Ongeveer gelijktijdig met de overstap naar de middelbare school maakt het kind de overstap naar een nieuwe stap in hun ontwikkeling. Het gedrag van de kinderen verandert; ze maken een luie indruk, ze gaan zich voor elkaar en voor sex interesseren, ze worden gevoeliger voor stress en hebben een toenemend aantal conflicten met hun ouders (Westenberg, 2008)

Rond het tiende levensjaar begint het lichaam hormonen aan te maken die de puberteit ingang zetten. Deze hormonen zorgen voor een fysieke verandering, maar zijn ook van invloed van de ontwikkeling van de hersenen. Deze rijping van de hersenen zijn van invloed op de cognitieve ontwikkelingen, en daarmee van invloed op het gedrag van het kind.

Westenberg verdeelt deze ontwikkelingen in vier panelen. In het zelfbeschermende paneel (10 – 13 jaar), beginnen kinderen zich los te maken van hun ouders. Ze zijn onaantastbaar, weten het allemaal beter en zijn erg op zichzelf gericht. Ze laten graag een afkeer van gezag zien. Ze nemen risico's, gaan uitdagingen aan en verleggen (of onderzoeken) hun grenzen. Deze periode gaat rond 13-14 jaar over in het conformistische paneel. Hun egoïsme wordt ingeruild voor focus op elkaar. Leeftijdsgenoten worden heel belangrijk. Alles moet samengedaan en gedeeld worden. Het samenzijn (de groep) is een doel op zich geworden. Acceptatie is vaak belangrijker dan een goed cijfer. Dit groepsgedrag kan zeer bepalend zijn, zowel negatief als positief.

Rond 17-18 jaar gaat deze fase over in het zelfbewuste paneel en wordt opgevolgd door het verantwoordelijke paneel.

Puberhersenen in ontwikkeling zijn zeer flexibel. Dit geeft pubers de mogelijkheid om ook hun mogelijkheden zo goed mogelijk te benutten en te vergroten. (Crone, 2009)

Pubers zitten in een hele creatieve periode en juist doordat ze onaantastbaar zijn is alles mogelijk. Dit maakt hen zeer vindingrijk in het vinden van oplossingen.

Jongeren zijn slechts selectief lui, en kunnen goed werken als ze uitgedaagd worden. Geef hen een motiverende (creatieve, interessante) opdracht en ze werken er keihard voor. Ook een gezamenlijk opbrengst is heel belangrijk (Crone, 2012). En dat kunnen ook goede leerresultaten zijn.

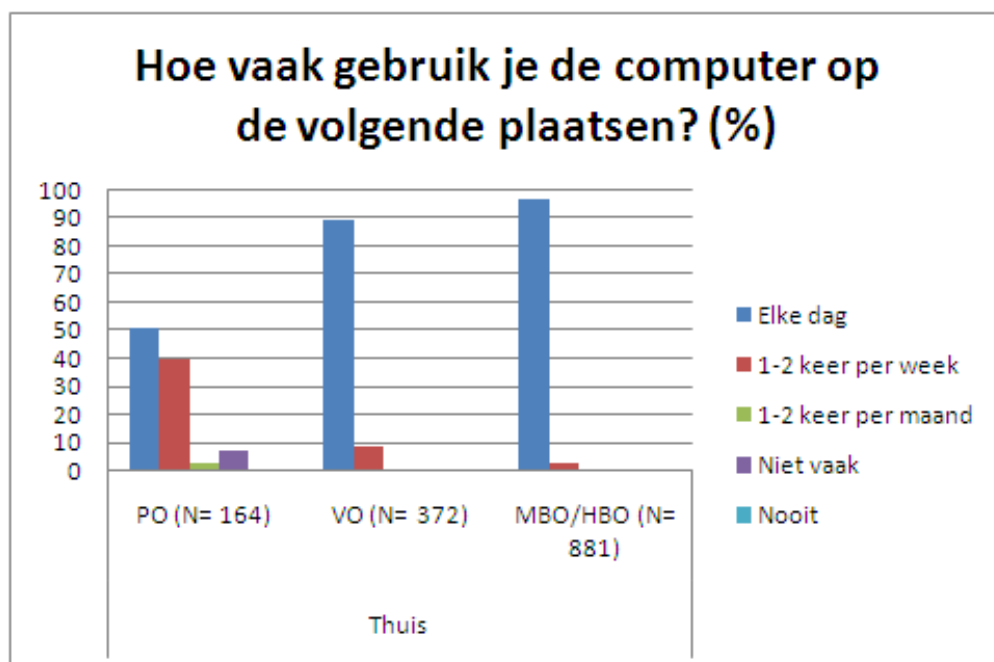
Of zoals Malou van Hintum (2012) beschrijft: “ puberhersen zijn creatieve innovatie- en leermachines, gericht op nieuwe ervaringen en het aftasten van sociale contacten.”

2.4 Wat betekenen ICT, moderne communicatie middelen en social media voor de leerling.

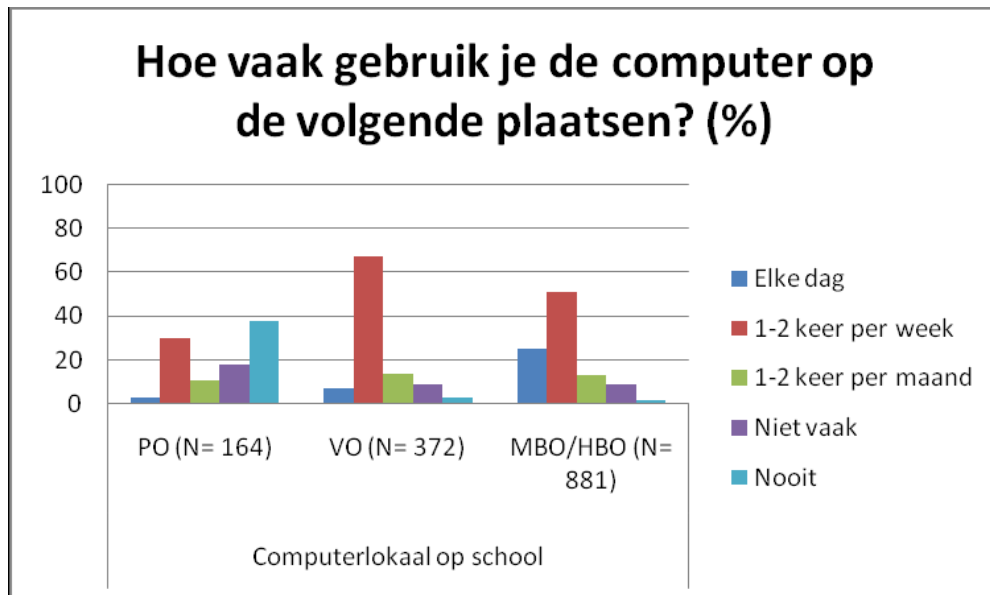
In 2008 had ik een gesprek met een 12- jarige leerling n.a.v. een incident met een mobieltje tijdens mijn les. Tijdens dit gesprek realiseerde ik me dat er een nieuwe generatiekloof aan het ontstaan was. Ik verwachtte iets van de leerling wat deze niet geleerd had, namelijk even niet bereikbaar zijn. Ik werd er mij van bewust dat deze leerling een van de eerste generatie kinderen is die geleerd heeft altijd bereikbaar te zijn, anderen te kunnen bereiken en op een andere manier met communicatie om te gaan. Een wereld zonder ICT, multimedia en met momenten van stilte is voor deze generatie onbekend. Deze generatie wordt ook wel gezien als digitale autochtonen (Prensky, 2001).

Het leven met een digitale wereld geeft de leerling de mogelijkheid om overal te netwerken, informatie op te zoeken en informatie uit te wisselen op een manier die hen het beste ligt (Wijngaards, 2006). Daarnaast maken de technische ontwikkelingen van de apparatuur het voor de leerling mogelijk zijn digitale omgeving naar eigen behoeften in te richten.

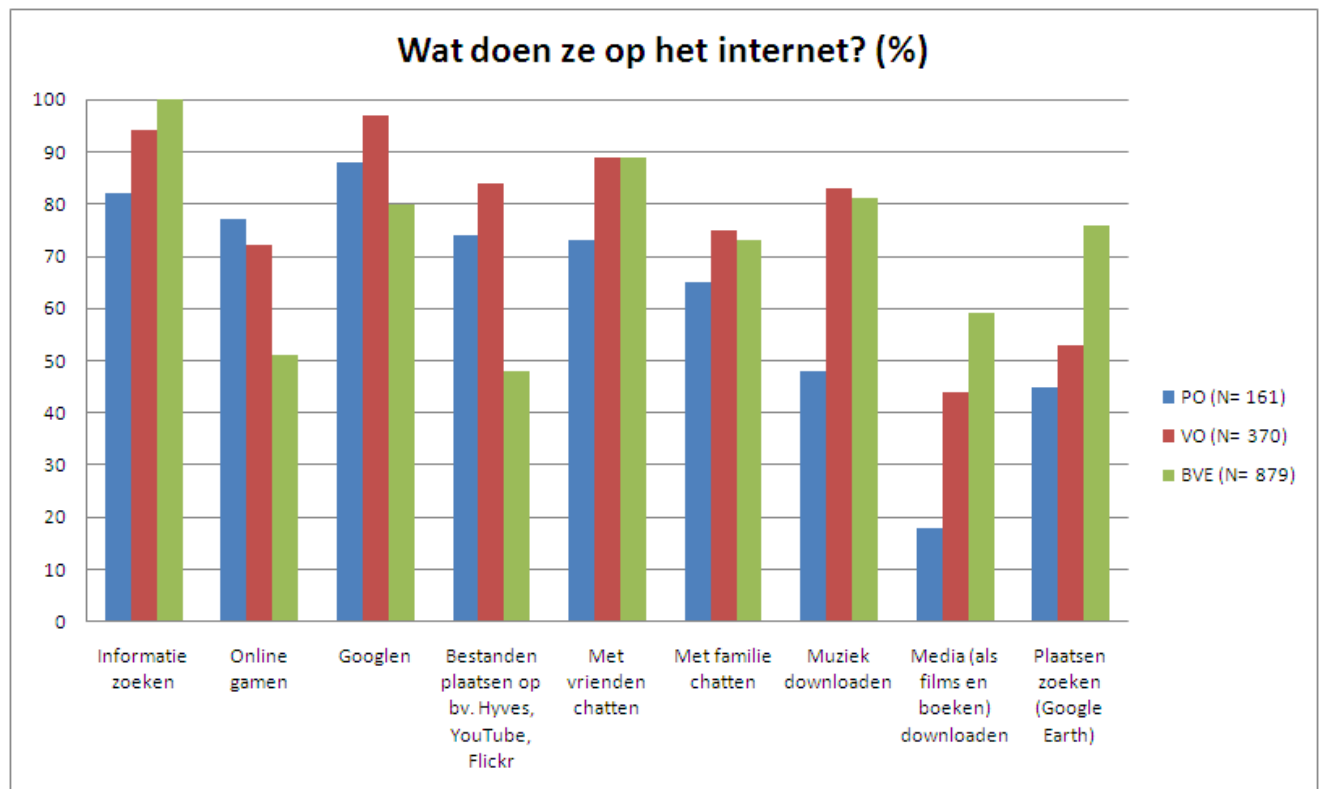
Uit een gezamenlijk Nederlands en Australisch onderzoek (Wijngaards, 2006) naar het gebruik van ICT en multimedia onder leerlingen (PO en VO) en studenten komt naar voren dat het gebruik 100% is. Er zijn echter wel verschillen aantoonbaar waar het ICT en multimedia wordt gebruikt (figuur 1 en 2) en hoe het wordt ingezet (figuur 3).

Figuur 1. Bron: rapportage *Students' Voices* onderzoek. Resultaten in percentages (PO, VO en MBO/HBO) over gebruik van de computer thuis.

Figuur 2. Bron: rapportage *Students' Voices* onderzoek. Resultaten in percentages (PO, VO en MBO/HBO) over gebruik van de computer op school.

Figuur 3. Bron: rapportage *Students' Voices* onderzoek. Resultaten in percentages (PO, VO en MBO/HBO [in figuur afgekort als BVE])) over wat leerlingen/studenten doen op het internet.

In het onderzoek geven de scholieren en studenten duidelijk aan, dat ze onderscheid maken in het inzetten van ICT voor studiedoeleinden en voor privédoeleinden. Hierbij wordt vooral verwezen naar profielsites. Deze sites willen ze niet inzetten voor studiedoeleinden. *Dit is ook wat enkele van mijn leerlingen aangaven toen ik aan het polsen was naar de bereidheid om aan mijn praktijkonderzoek mee te doen.*

Wel geven leerlingen en studenten uit het onderzoek aan dat leren met ICT het onderwijs veel uitdagender en spannender kan maken. Hierbij moet gedacht worden aan gaming, meer samenwerken, al dan niet via platforms, simulaties op de computer, inzetten van digitale camera, enz. Veel van de leerlingen geven aan ICT ook daadwerkelijk te gebruiken bij leren. De wijze waarop ze dat doen is heel verschillend, aan gepast aan hun behoeften. De leerling wordt zo eigenaar van zijn eigen leeromgeving en –proces []. Daarnaast geven ze aan ook informeel te leren via ICT gebruik. Zo hebben velen contact met anderen over de hele wereld. In deze contacten wordt informatie uitgewisseld en worden vreemde talen gesproken.

2.5 Is het wenselijk en ethisch verantwoord om ICT en social media in te zetten als lesmiddel.

Het gebruik van ICT, multimedia en met name social media door jongeren komt niet altijd positief in beeld. Digitaal pesten, bangelijsten, facebook moord, rellen in Haren naar aanleiding van een aankondiging van feestje zijn een aantal extreme voorbeelden hiervan. Maar ook minder extreme voorbeelden, zoals te weinig nachtrust en onvoldoende schoolresultaten zouden een gevolg van ICT gebruik, multimedia en sociale media zijn[]. Reden om stil te staan bij de vraag of het inzetten van ICT wenselijk en ethisch verantwoord is.

Pardoen (2012) stelt dat ongecontroleerd en ongenueanceerd ICT gebruik door pubers een negatieve invloed heeft op de concentratie en de ontwikkeling van pubers en daarmee de schoolresultaten van deze pubers. Pubers zouden niet meer de rust kunnen vinden om 'diep' te kunnen lezen en laten zich afleiden door het veelvuldig contact met vrienden via social media en ontvreemden van hun omgeving. 'Mindful' ICT gebruik, zoals het uitzetten van ICT en multimedia bij het maken van huiswerk, ziet Pardoen als een de belangrijkste manier om te focussen en daarmee betere schoolresultaten te behalen. Echter, als ze uitgedaagd worden, kunnen ze hard werken en komen vaak met innovatieve oplossingen.

In mijn praktijk merk ik dat leerlingen het uitbreiden van woordenschat op de reguliere manier saai vinden. Daarentegen geven jongeren in het onderzoek Students Voices aan dat ICT het onderwijs leuker en duidelijker maakt. Daarnaast helpt ICT met leren, op een manier die ze zelf kunnen kiezen en die bij hen past. Daarom wil ik onderzoeken of de leerlingen in mijn praktijk ook baat hebben bij het inzetten van ICT bij het woordenschatonderwijs, of zij zelf met oplossingen komen om nieuwe woorden te leren en daarmee het woordenschatonderwijs aantrekkelijker voor hen wordt.

Hoofdstuk 3. Onderzoeksmethodologie.

In dit hoofdstuk wordt een verantwoording gegeven over de opzet van het onderzoek.

3.1 Het doel van het onderzoek.

Het doel van het onderzoek is leerlingen strategieën te laten ontwikkelen waarbij de leerlingen zelfstandig en met meer enthousiasme en inzet aan hun woordenschat uitbreiding werken. Dit, omdat ze op een, voor hen aansprekende, leuke en zinvolle manier, nieuwe woorden leren. De woorden krijgen met deze strategieën voor hen een echte betekenis en worden hierdoor beter onthouden. Daarnaast wordt het voor de leerlingen makkelijker, deze strategieën ook vak doorbroken en buiten school in te zetten.

Deze strategieën sluiten aan op maatschappelijke ontwikkelingen en spelen in op nieuwe mogelijkheden binnen het onderwijs.

3.2 Onderzoeksparadigma en onderzoeksstrategie.

De huidige strategieën waarmee leerlingen woorden aanleren zijn hen door derden opgelegd. Daarbij is geen of weinig ruimte voor persoonlijke leerstrategieën, leerstijlen en leerbehoeften. Door de machtsverhoudingen weg te halen, de leerlingen te betrekken bij het onderzoek en ze uit te dagen hun eigen weg(en) te vinden om structureel woorden te leren valt dit onderzoek in het kritisch-emancipatorisch paradigma.

Ik beoog een verandering bij de leerlingen in het aanleren van woorden. Niet alleen als resultaat (uitbreiding woordenschat) maar ook procesmatig (strategieën leren/ontwikkelen). Hierbij vind ik een actieonderzoek de meeste geschikte vorm.

Een actieonderzoek kenmerkt zich met een onderzoeksdeel en een handelingsdeel.

In het onderzoeksdeel wordt literatuur bestudeerd, waarin het onderwerp van verschillende kanten wordt belicht. Er wordt niet alleen naar het aanleren van woordenschat gekeken, maar door ook onderzocht welke andere middelen kunnen worden ingezet (ICT) en hoe ingespeeld kan worden op de behoefte en mogelijkheden van pubers.

In het handelingsdeel vinden de praktische activiteiten plaats. Er wordt door de leerlingen, een nieuwe leerstrategie ontwikkeld en uitgetoetst. In het handelingsdeel zijn empowerment, het ontwikkelen van eigen capaciteiten, en participatie belangrijke onderdelen, welke expliciet onderdeel zijn van een actieonderzoek.

3.3 Respondenten

De respondenten zijn de leerlingen van het eerste leerjaar van mijn school. De leerlingen zijn de uitvoerende deelnemers in het handelingsdeel van het onderzoek. Dit zijn 16 VMBO-leerlingen (kader- en basisonderwijs gemengd) met allen een allochtone achtergrond.

Verder zijn de directeur en collega's van mijn school en een student HvA betrokken bij het onderzoek.

De directeur is verantwoordelijk voor het geven van de gelegenheid in de zin van ruimte, middelen, tijd en feedback.

Mijn collega's geven mij hun medewerking door de vaktaalwoorden aan te leveren, ondersteuning in tijd en feedback op het handelingsdeel te geven.

De student HvA participeert in de focusgroepen afwisselend als leider en observator.

3.4 Ethische aspecten

Bij het opzetten en vormgeven van het onderzoek heb ik de volgende ethische aspecten overwogen; 'Hoe laat ik alle kinderen profiteren van het onderzoek?' en 'Is het ethisch om ICT, multimedia en social-media te gebruiken en zo ja, hoe ga ik dat vorm geven?'

In mijn onderzoeksvraag *'Op welke wijze heeft het inzetten van moderne communicatie middelen, multimedia en social media effect op de uitbreiding van de woordenschat van mijn leerlingen binnen 6 à 8 weken.'* zit al ingebed dat de leerlingen hier profijt van moeten hebben.

In veel onderzoeken wordt met controlegroepen gewerkt om de resultaten van het onderzoek te kunnen meten. In dit onderzoek betekent dit dat een groep leerlingen het eventuele profijt van het onderzoek ontnomen zou worden. Dit vind ik niet ethisch verantwoord. Toch is het in mijn onderzoek van belang dat ik kan meten of het inzetten van moderne communicatie middelen, multimedia en social-media een effect heeft. Dit komt terug in mijn plan om niet een controlegroep van de leerlingen te maken, maar door de woordenlijst in twee gelijkwaardige lijsten te verdelen. Op deze wijze werk ik met een 'onderzoek woordenlijst' en een 'controle woordenlijst'.

Het gebruik van moderne communicatie middelen, multimedia en social media ligt gevoeliger. Hierbij heb ik twee aspecten ter overweging genomen: 'de wensen van ouders rond het gebruik van ICT van hun kind' en 'het gebruik van mobiele telefoons en social media in combinatie met de schoolregels'.

Er zijn grote verschillen in de mate waarin ouders het ICT gebruik bij hun kinderen toestaan. Ik vind het niet ethisch hieraan zomaar voor bij te gaan. Dit komt terug in mijn onderzoeksvraag als deelvraag.

Het gebruik van mobiele telefoons en social-media in school(tijd) is verboden. Door dit wel te toe te staan, handel ik strijd met de schoolregels en ondermijn ik het gezag van mijn collega's. Dit komt niet terug in de onderzoeksvraag, maar wel in het plan.

Om het gebruik van moderne communicatie middelen, multimedia en social-media valide te maken zijn er met de directie afspraken gemaakt over de tijden en plaatsen waar de leerlingen de middelen mogen gebruiken. Voor social-media worden speciale schoolaccounts gemaakt. De keuze van de middelen ligt bij de leerlingen zelf. Er hoeft dus niet in strijd met de wensen van de ouders gehandeld te worden.

De ouders en mijn collega's worden middels een brief hierover geïnformeerd.

3.5 Onderzoeksmethodes

In het handelingsdeel van het onderzoek zijn twee verschillende aspecten te onderscheiden; vergroten van de woordenschat en het ontwikkelen van nieuwe strategieën om dit te bewerkstelligen. Beide aspecten vragen om een eigen aanpak om data te verzamelen, maar beide aspecten zijn onlosmakelijk van elkaar. Om woorden te leren heb je een strategie (proces) nodig. Om de resultaten van het proces te meten moet je woorden toetsen. De onderzoeksmethodes worden dan ook deels naast elkaar gebruikt.

Om resultaten te toetsen wordt het volgende gedaan. Het onderzoek bestaat uit een cyclus van drie keer twee weken. In elke cyclus worden ruim zestig woorden geleerd. De drie lijsten met nieuwe woorden,⁴ worden in twee, in moeilijkheidsgraad gelijkwaardige, woordenlijsten

⁴ Zie bijlage 1

verdeeld. Bij aanvang van een cyclus wordt de gehele lijst getoetst als nulmeting⁵. De leerlingen leren één woordenlijst op de reguliere wijze⁶ (=controle lijst) en de tweede woordenlijst⁷ via een door hen geprefereerde manier. De geleerde woorden worden conform het reguliere toetsschema getoetst zodat aan de normale omstandigheden niets verandert. Aan het eind van de cyclus volgt een eindtoets⁸. Hierbij zijn de leerlingen en de onderzoeker/docent betrokken. Deze data zijn van belang voor deelvraag 1 en 5.

Om data te verzamelen en de verandering te kunnen volgen wordt gebruikgemaakt van een focusgroep (start en eind), de nul- en reguliere toetsen. Daarnaast worden de handelingen op de diverse accounts opgeslagen. Hierbij zijn de leerlingen, de onderzoeker en collega's betrokken. Deze data is van belang voor de deelvraag 2, 3 en 4.

De deelvragen:

- Wat is het belang van woordenschatonderwijs in het vo;
- Welke strategieën zijn er om woordenschat te vergroten;
- Welke aspecten zijn van belang bij het leren van pubers;
- Wat betekenen ICT, moderne communicatie middelen en social media voor de leerling;
- Is het wenselijk en ethisch verantwoord om dit in te zetten als lesmiddel;

3.6 Triangulatie, validiteit en betrouwbaarheid

In het onderzoek wordt er op drie verschillende manier data verzameld (triangulatie). Als eerste worden de leerlingen d.m.v. focusgroep(en) bevraagd over hun ideeën, bevindingen en het verloop van het onderzoek. Hierbij ligt de nadruk op de leerervaring en opbrengst voor hen. Metafoor: wat je niet ziet van de ijsberg.

Ten tweede wordt de data van de activiteiten vastgelegd. Hierop is stap voor stap te zien hoe de leerlingen met de woordenschat verwerving omgegaan.

Als laatste wordt de kennis van de woorden aan het begin van een cyclus gemeten (nulmeting) en wordt aan het eind van een cyclus nogmaals een toets afgenomen. Tijdens het onderzoek zijn de woorden in twee groepen met gelijkwaardige moeilijkheidsgraad verdeeld en worden de woorden tussendoor getoetst conform het reguliere toetsschema en toetswijze. De toetsresultaten zijn feitelijke informatie.

Door de data naast elkaar te leggen en aan elkaar te koppelen wordt de validiteit, en daarmee de betrouwbaarheid, van het onderzoek vergroot.

Daarnaast houd ik een logboek bij om onderzoek zo transparant mogelijk te houden.

3.7 Data-analyse

Door de onderzoeksvorm en de wijze van data verzamelen, wordt er alleen met primaire data gewerkt.

Door de verschillende onderzoeksmethodieken die gebruik worden, zijn er verschillende soorten data, die op verschillende manieren geanalyseerd moeten worden.

⁵ Zie bijlage 2

⁶ Zie bijlage 3

⁷ Zie bijlage 4

⁸ Zie bijlage 5

De data, verkregen door nul-meting, toetsresultaten en eindtoets, worden m.b.v. een kwantitatieve analyse van data en statistiek in staafdiagrammen verwerkt.

De kwantitatieve data, verkregen door de activiteiten, het leren van woorden, worden met behulp van een kwantitatieve analyse in staafdiagrammen verwerkt.

De kwalitatieve data, verkregen door de activiteiten worden, samen met de data, verkregen door de focusgroepen, d.m.v. de inductieve benadering geanalyseerd.

Aan de hand van de uitkomsten van de data zal duidelijk worden in hoeverre, door het gebruik van ICT, de resultaten bij de woordenschattoetsen verbeterd zijn. Welke oplossingen de leerlingen hebben gevonden om woordenschatonderwijs te verbeteren en de mate waarin ICT het onderwijs aantrekkelijker maakt.

Hoofdstuk 4. Data-analyse en resultaten.

In dit hoofdstuk wordt een verslag gegeven van analyse van de verzamelde data. Het onderzoek is een actieonderzoek en de data is belangrijk geweest voor het verloop van het onderzoek. De verkregen informatie en gebeurtenissen tijdens het onderzoek hebben er toe geleid dat ik de werkwijze binnen het onderzoek een paar keer heb bijgesteld.

4.1 Focusinterview bij aanvang van het onderzoek

In het onderzoek is twee keer een focusinterview in twee groepen afgenomen. Één interview vond plaats bij aanvang van het onderzoek en één aan het eind van het onderzoek. Er zijn in het totaal vier interviews gehouden. Het doel van deze interviews is om inzicht te krijgen hoe de leerlingen woorden leren, welke leervoorwaarden voor hen belangrijk zijn en welke ideeën zij hebben om het leren te verbeteren.

De vragen in het interview zijn voor beide groepen gelijk maar in de verkregen informatie zitten verschillen. De informatie van de twee startinterviews is verwerkt in één codeboom omdat het de gezamenlijke informatie is van één klas.⁹

Uit het interview komen de volgende kerncategorieën naar voren.

woorden leren/ leestrainer
internet/social media
alle lessen moeten leuker
ideeën

De meningen over woorden leren en leestrainer zijn verdeeld. De leerlingen hebben hier de volgende uitspraken¹⁰ over gedaan.

‘Het is echt saai’

‘Nou je kan gewoon uit vier antwoorden kiezen, dat is wel leuk’

‘Met leestrainer schrijf je de woorden niet’

Ze geven aan schrijven wel belangrijk te vinden bij het leren van woorden.

Over de inzet van ICT middelen zijn de meningen ook verdeeld. Dit heeft echter meer met praktische redenen te maken.

‘Maar ik heb Skype geprobeerd, maar dat kan niet op mijn Blackberry’

‘Ze kunnen wel allemaal whatsappen’

‘B. mag geen facebook’

‘Geen twitter, dan heb je te weinig letters en moet je veel scrollen

De derde kerncategorie, leukere lessen, heeft niet direct met woorden leren te maken, maar komt duidelijk naar voren. Hierover zijn de leerlingen het allen eens. Dit wordt het beste weergegeven met de volgende uitspraak:

‘Ik wil eigenlijk ook graag werken, alleen eh.. het gaat gewoon niet. Het wordt een beetje saai uitgelegd en dan ga ik in slaap vallen.’

Ideeën hoe het leuker zou kunnen zijn komen naar voren in de laatste kerncategorie.

⁹ Zie bijlage 6

¹⁰ Alle uitspraken van de leerlingen in het verslag zijn letterlijk weergegeven.

‘Ja het zou handig zijn als we zo’n eh.. gesprek. Zodat je woorden eh... via de digitaal is weekendboekje van de woordenschat’
 ‘twee docenten en elk helpt een paar kinderen. En dat ze woorden gaan leren via telefoon. Dan zijn we ook gelijktijdig stil en dan ... telefoon aan elkaar gezet’

In de focusinterviews, bij aanvang van het onderzoek, hebben de leerlingen aangegeven welke middelen ze wilden inzetten. WhatsApp en facebook, maar ook Skype en facetime. Geen twitter, want dat heeft te weinig tekens en je moet veel scrollen. Ik heb besloten geen Skype en facetime te gaan gebruiken. Er wordt geen informatie opgeslagen die je, behalve met de ander aan de lijn, kan delen met anderen. Ik heb, in overleg met de leerlingen, besloten alleen facebook en WhatsApp in te zetten. Hoe dit precies gebruikt zou worden, was de keuze van de leerling.

4.2 De feitelijke handelingen op social media

Het verzamelen van data via facebook en WhatsApp heeft wel enkele problemen opgeleverd.

In verband met een grote storing op het schoolnetwerk was er net een nieuw wachtwoord voor wifi op school aangemaakt. Omdat de storing hoogstwaarschijnlijk door apparatuur van leerlingen was veroorzaakt, is er besloten om de leerlingen geen toegang meer tot het wifi van school te verlenen. Whatsappen heeft niet onder schooltijd kunnen plaatsvinden. Het was lastig om in de start fase het facebookaccount goed werkend te krijgen waardoor ik in het begin het onderzoek alleen via WhatsApp buiten schooltijd kon volgen.

De uitdraaien van de WhatsApp heeft het volgende opgeleverd.

Er zijn op WhatsApp veel contactmomenten momenten geweest, rond de 7800, maar slechts 994 contactmomenten (12,8%) zijn daadwerkelijk voor woordenschat en inhoudelijke schoolse zaken gebruikt.

De ruwe resultaten van de eerste toets vielen mij op het eerste gezicht tegen. Daarnaast waren er weinig inhoudelijke contactmomenten op WhatsApp. En in die momenten werd slechts naar de betekenis van woorden gevraagd, er werd nauwelijks iets gedeeld. Dit alles heeft mij doen besluiten het proces bij te stellen. Ik heb de leerlingen opdracht gegeven in groepjes samen te werken en elk groepje, in overleg, minimaal 8 woorden uit te werken en te delen met de rest van de klas. Er zijn geen negatieve reacties op deze bijstelling geweest.

Wetende dat social media grote impact kan hebben waar het misbruik betreft, heb ik vooraf een aantal regels en gedragscodes met de leerlingen opgesteld¹¹. Desondanks heeft een leerling een andere leerling bedreigd via WhatsApp. Deze leerling heb ik volgens afspraak uit de groep geplaatst. Deze leerling heeft zelf een of meerdere nieuwe WhatsApp-groepen aangemaakt. Dit leverde bij de andere leerlingen veel verwarring op. De gebruik van WhatsApp is daarna flink afgenomen.

Bij de tweede toets waren de resultaten ongeveer gelijk aan de eerste toets. Slechts een deel van de leerlingen hadden woorden gedeeld door of te vragen of het antwoord te geven. De interacties vond ik nog steeds onvoldoende. Dit, samen met de gevolgen van het incident

¹¹ Zie bijlage 7

op WhatsApp, maakte dat ik het onderzoek nogmaals heb bij gesteld. Ik heb elke leerling twee woorden gegeven, waarvan ze de betekenis op een originele manier moesten delen met de klas en met mij. Hierbij heb ik enkele voorbeelden gegeven en een paar woorden voor gedaan met behulp van modelling.

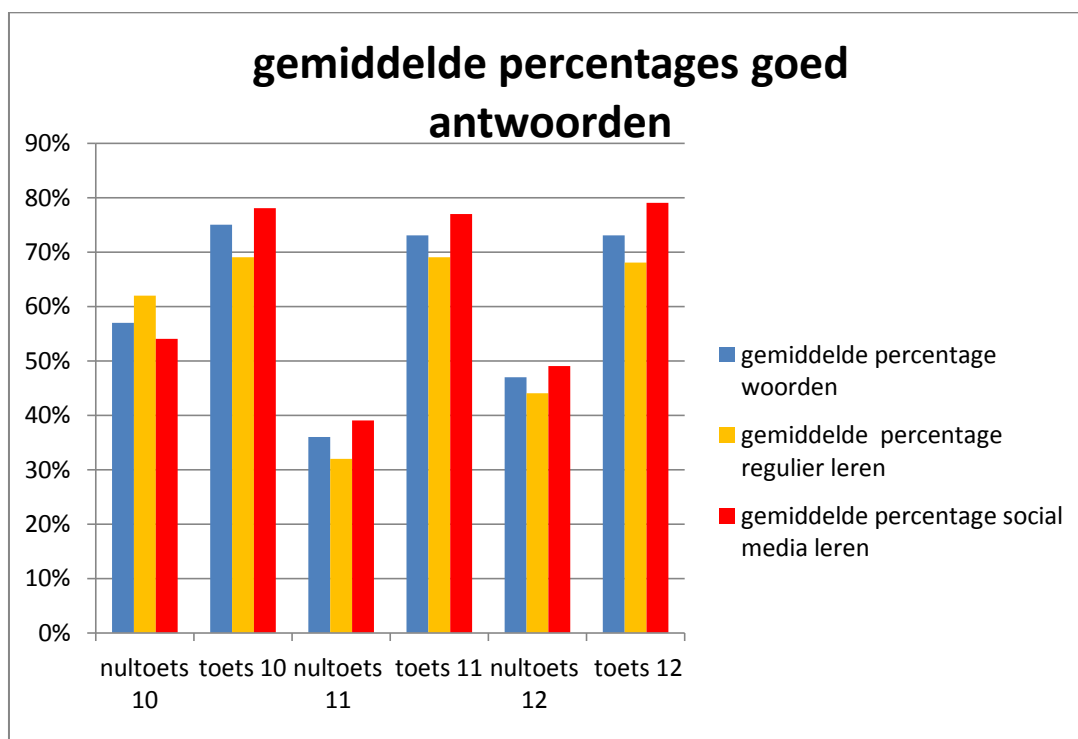
De leerlingen hebben hierop enthousiast gewerkt, grotendeels via facebook.

Het effect hiervan was dat de leerlingen ook daadwerkelijk betekenissen van woorden hebben achterhaald en gedeeld en ontstonden er ook gesprekken over de betekenis van een woord. Het effect was ook terug te zien in de resultaten van de derde toets. De cijfers waren beduidend hoger dan de vorige twee toetsen.

Het verzamelen van data via facebook is deels mislukt. Ondanks dat er een afgebakende schoolgroep was, is de account toch erg 'vervuild', met berichten van buiten af. Dit maakte het lastig om de leerlingen te volgen. Hoe vaak facebook is ingezet (kwantitatief) kan ik niet achterhalen. Hoe facebook is ingezet kan ik wel zien aan de data die ik wel heb kunnen bemachtigen. Dit komt overeen met de manier van leren via WhatsApp.

4.3 De resultaten van de woordenschattoetsen

Eén leerling heeft aangegeven liever volgens de gewone manier te leren. Hij heeft wel dezelfde lessen en toetsen gemaakt, maar zonder gebruikmaking van ICT middelen. Zijn resultaten heb ik daarom niet meegenomen in de uiteindelijke uitkomsten.

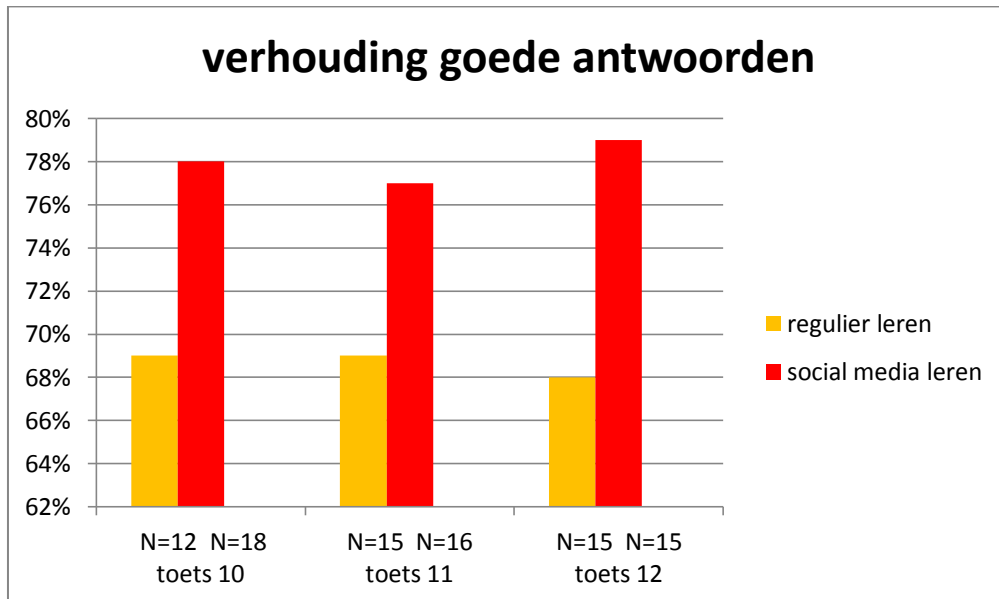

staafdiagram 1

Om de resultaten te meten is van elke toets het percentage van aantal goede antwoorden per categorie per leerling berekend.¹² Aan de hand van de individuele uitkomsten zijn per categorie de gemiddelde klassenpercentages berekend. Deze gemiddelde klassenpercentages zijn gebruikt als de uitkomsten van het onderzoek.

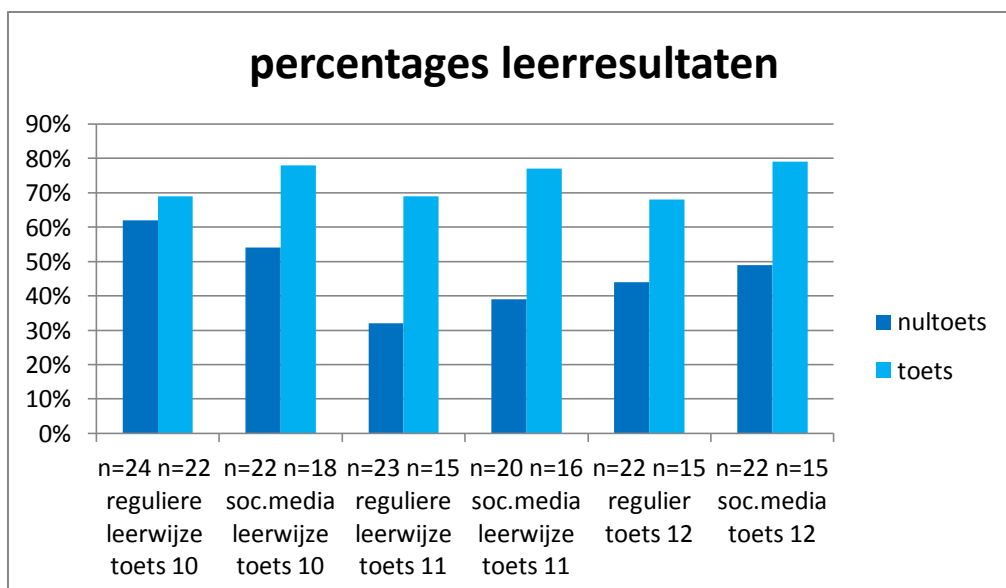
¹² Zie bijlage 8

Als de percentages goede antwoorden van de reguliere leerwijze en de leerwijze met behulp van social media met elkaar vergeleken worden laat dit significante verschillen zien. In toets 10 ligt de opbrengst goede antwoorden van woorden geleerd via social media ligt 9% hoger dan de goede antwoorden van woorden geleerd via de reguliere methode. In toets 11 is dit 8 % en in toets 12 is dit zelfs 11%. Zie staafdiagram 2.

staafdiagram 2

Staafdiagram 1 laat zien dat de woordenlijsten, die via social media geleerd moeten worden, ook in de nultoetsen 11 en 12 al hoger scoren. Dit verklaart deels de grote verschillen in de toetsresultaten. Door de toetsresultaten met de uitkomsten van de nultoetsen te vergelijken ontstaat een reëler beeld. Maar ook in dat geval zijn de gemiddelde resultaten van de woorden, die via social media geleerd zijn, beter. Zie staafdiagram 3.

staafdiagram 3

4.4 Focusinterview na afloop van het onderzoek

De uitkomsten van de groepen in het tweede focusinterview zijn minder verschillend. De informatie van deze interviews zijn weer in een codeboom verwerkt.¹³

De kerncategorieën zijn

Leuker en gezelliger

Cijfers

WhatsApp/facebook

Ideeën en vervolg

De leerlingen vinden de lessen leuker omdat:

‘Want meestal zeg maar als je normaal leert zeg maar boeken, dan leer je niet echt. Dan ga je maar beetje praten en doen alsof je leert. Maar via social media doet dan kan je het gelijk ook zien en dan leer je er meer van en is het leuker.’

‘Het is leuk op het leerplein, en niet saai zoals eerst in een lokaal zitten zoals eerst met woordenschat.’

‘Sommigen gingen bij instructie niet schrijven, maar zo vinden ze het leuk. Op facebook ook met anderen praten, dat is leuker.’

maar blijven ook kritisch

‘Dit is leuk, maar streng woorden leren is ook leuk.’

De meeste leerlingen zijn enthousiast omdat de cijfers voor woordenschat omhoog zijn gegaan. De leerlingen hebben het onderzoek een cijfer gegeven van een 8 gemiddeld.

S. geeft het deze manier van werken een 8,5 omdat de kinderen hogere cijfers halen. maar dit geldt niet voor een enkeling.

‘Ik wil weer in het schrift woordjes schrijven. Mijn cijfers zijn slechter geworden.’

Bij het gebruik van de social media zijn de leerlingen tegen een aantal praktische punten aan gelopen. Sommige leerlingen hebben of mogen geen facebookaccount. Andere leerlingen hebben problemen met WhatsApp. Maar ook de mobiele telefoons leverde soms problemen op.

‘Eigenlijk was het heel leuk alleen eh... hielp het niet echt. Dat via WhatsApp. Ik heb geen facebook, maar als wie via WhatsApp. Dan waren we allemaal met een groep. En als iemand een woordje zei dan ging iedereen allemaal door elkaar en zo en dan volgde je niks meer’

‘Want als je telefoon uitvalt, dan kun je ook niet meer die woordjes vinden, maar op facebook blijft dat ook gewoon zo.’

Maar daar hebben de leerlingen een oplossing voor.

‘Via facebook kan je alles terug lezen en het blijft daar opgeslagen’

De leerlingen willen deze manier van werken graag voortzetten. Ze stellen voor om het ook in andere klassen in te voeren.

‘Mogen de andere klassen dit ook gaan doen. Misschien kunnen ze wat leren van deze opzet.’

En gezien de resultaten vinden ze het logisch dat het wordt toegestaan.

‘Als mevr. B. weet dat wij goed leren en goed cijfers halen dan kan ze toch.... Daar hoeft je toch niet over na te denken, als de kinderen jouw school goede cijfers halen’

¹³ Zie bijlage 9

Maar ook de interactie tijdens het leren wordt door de leerlingen gewaardeerd en heeft hen op nieuwe ideeën gebracht.

We kunnen ook oude mensen interviewen want ze gebruiken meestal deftiger woorden dan ons eh zeg maar. Dan kunnen we vragen wat bedoelt u daar mee.

Het zou leuk zijn 1x in de twee weken dat we bezig gaan met twee of drie personen, en dan moet je ergens naar toe gaan en zo met woorden, die wij hebben gekregen, dat je dan bij jezelf eerst gaat uitzoeken en dan aan de mensen gaat vragen of aan de leerlingen, van andere scholen en aan hun gaat vragen en kijken wat hun antwoord daarop is en dan gaan we de antwoorden vergelijken.

Tijdens het onderzoek hebben ze ervaring opgedaan met social media en leren. WhatsApp en twitter vinden ze niet handig, omdat ze moeten scrollen. Dan gaat er teveel door elkaar heen en ze overzien het niet meer.

Daarnaast geven ze aan dat ze de gegevens op WhatsApp kwijt zijn, als er iets met hun telefoon gebeurt.

Hierdoor geven ze de voorkeur aan facebook. Dan hebben ze alles overzichtelijk onder elkaar staan en kunnen ze het rustig (terug)lezen. En facebook is niet afhankelijk van een vast communicatiemiddel zoals hun mobiele telefoon en is overal te lezen.

Dit heeft er mede toe geleid dat er een verschuiving van WhatsApp-gebruik naar facebook-gebruik heeft plaatsgevonden en dat leerlingen in dit onderzoek ook hun eigen aanpassingen hebben gedaan.

Het onderzoek heeft de leerlingen nieuwe ideeën om te leren opgeleverd. Deze ideeën hebben de leerlingen en ook mij enthousiast en nieuwsgierig gemaakt naar het effect hiervan. De leerlingen hebben gevraagd om ook echt woorden aan mensen buiten de klas te mogen vragen. Omdat ik nieuwsgierig was naar het resultaat heb ik dit nog uitgevoerd. Deze werkwijze heeft, tot verbazing van de leerlingen, echt verschillende interpretaties van de betekenis van een woord opgeleverd.

4.5 Voorlopige conclusie

Het leren met behulp van social media verhoogt het leerplezier van de leerlingen aanzienlijk, maar sturing in het leerproces is wel nodig. Ook de keuze welke ICT middelen en social media wordt ingezet speelt hierbij een rol.

De resultaten van de toetsen laten zien, dat van de lijsten, waar de woorden geleerd werden met behulp van social media, meer woorden zijn geleerd dan van de lijsten met woorden die op de gebruikelijke manier zijn geleerd.

Hieruit kan voorlopig geconcludeerd worden dat het inzetten van social media positief effect heeft op het uitbreiden van de woordenschat van mijn leerlingen binnen 6 à 8 weken.

Hoofdstuk 5. Beantwoording van de onderzoeksvraag.

De voorlopige conclusie laat zien dat mijn onderzoeksvraag

‘Op welke wijze heeft het inzetten van moderne communicatie middelen, multi media en social media effect op de uitbreiding van de woordenschat van mijn leerlingen binnen 6 à 8 weken.’

positief beantwoord kan worden.

In dit hoofdstuk licht ik de voorlopige conclusie toe door de deelvragen te beantwoorden.

5.1 Wat is het belang van woordenschatonderwijs in het vo.

In het theoretisch kader is beschreven dat uit onderzoek (Hacqueboard, 2008) naar voren is gekomen dat 14% van de brugklasleerlingen te weinig schoolvakwoorden kent en daardoor problemen heeft met teksten. Dit komt volgens Vernooy (2011) omdat woordenschat meer is, dan alleen de kennis van woorden. Het is ook beschikken over algemene kennis van de wereld. En deze kennis heb je nodig om de teksten uit de verschillende kennisgebieden te kunnen begrijpen. Dit geldt in de praktijk zeker voor mijn allochtone leerlingen.

Vernooy (2011) stelt dat Nederlandse kinderen aan het eind van de basisschool gemiddeld beschikken over 17000 woorden. Turkse en Marokkaanse kinderen beschikken gemiddeld slechts over 10000 woorden.

Mijn collega M&M (Mens & Maatschappij) vraagt in elke toets naar een aantal begrippen of onderwerp specifieke woorden uit de tekst. De vragen over de begrippen en vakinhoudelijke woorden worden structureel slecht gemaakt.

Dit was voor mij reden om in mijn onderzoek, in overleg met mijn collega, ook gebruik te maken van woorden uit de M&M lesstof waar de leerlingen in dezelfde periode mee bezig waren. Een aantal leerlingen was verrast dat ze tijdens de M&M lessen woorden tegenkwamen die ze net bij woordenschat hadden gezien, gehoord of geleerd. Dit heeft er aan bij gedragen, zoals ze mij de daaropvolgende les enthousiast vertelden, dat ze de tekst nu beter konden begrijpen.

Dit laat zien dat, ook in het voortgezet onderwijs, het van groot belang is om actief en gericht aan woordenschatonderwijs te blijven werken en dat leerlingen hier profijt van hebben.

5.2 Welke strategieën zijn er om woordenschat te vergroten.

Een van de doelen in mijn onderzoek is de leerlingen manieren of strategieën te laten ontwikkelen, waarmee zij ten aller tijden zelfstandig hun woordenschat kunnen vergroten of de betekenis van een woord kunnen achterhalen. Voor het goed doorlopen van hun schoolloopbaan is dit van groot belang (Vernooy, 2011). In de focusinterviews is slechts door een enkele leerling verwezen naar de strategieën van de basisschool om woorden te leren. Hierbij benoemde zij het achterhalen van de betekenis van het woord. Over het herhalen of consolideren van de woorden is niets gezegd. Consolideren is juist een heel belangrijke fase in het proces om nieuwe woorden te leren.

Van der Nulft en Verhallen (2009) geven kwaliteitscriteria voor het consolideren aan.

De woorden worden net zo vaak herhaald tot alle kinderen het woord en de betekenis kennen.

De woorden en de betekenissen worden op een speelse en gevarieerde manier herhaald

De woorden en de betekenissen zijn zichtbaar aanwezig in de klas.

In de opzet van mijn onderzoek wordt in principe aan deze kwaliteitscriteria voldaan. Door de woorden met elkaar te delen via social media, worden de woorden herhaald. Hoe meer leerlingen de woorden delen, hoe vaker de leerlingen de woorden zien, horen en herhalen. Dit kunnen ze zo vaak doen als nodig is.

Iedere leerling kan de woorden aan een ander uitleggen op de manier die hij zelf leuk vindt. Door vragen te stellen, foto's of filmpjes te maken en te delen, er over te praten via social media kunnen de kinderen de woorden op een, voor hen speelse manier en in herkenbare context, herhalen.

Tenslotte zijn de woorden en betekenissen voor hen altijd zichtbaar aanwezig. Niet in de klas, maar wel in hun telefoon of facebookaccount. Dat zijn plaatsen die ze vaker bezoeken dan een klaslokaal.

De data, verkregen via WhatsApp en facebook, laten zien dat in de praktijk de manier waarop leerlingen de woorden deelden in het begin van het onderzoek niet echt speels en gevarieerd hebben plaatsgevonden. Om dit te bereiken was bijsturing in de tweede en derde cyclus nodig. Hierbij hebben de leerlingen nauwelijks gebruik gemaakt van foto's en filmpjes maar voornamelijk van schriftelijke communicatie.

Hoe vaak de leerlingen de woorden herhaald hebben kan ik niet via deze data achterhalen. Ik kan uit de data van de toetsen alleen constateren dat de resultaten van de lijst met woorden die de leerlingen via social media geleerd hebben, beter zijn dan de resultaten van de lijst die de leerlingen op de reguliere manier hebben geleerd.

5.3 Welke aspecten zijn van belang bij het leren van pubers.

In de focusinterviews, bij aanvang van het onderzoek, geven de leerlingen aan dat ze wel willen leren, maar dat de lessen zo saai zijn. Tijdens het onderzoek hebben de leerlingen in elke les hard gewerkt om woordenschat te leren via sociale media. In de focusinterviews na afloop van het onderzoek zijn de leerlingen heel enthousiast over het leren via social media.

In het tweede interview geven de leerlingen aan op deze manier door te willen gaan en het willen graag dat deze werkwijze ook in andere klassen wordt ingevoerd. Ze denken dat leren via social media voor andere leerlingen ook leuk en zinvol is en dat ze van -, aan - en samen met leerlingen van andere leerjaren kunnen leren. De interactie met elkaar speelt een zeer belangrijke rol bij pubers.

Deze interactie met leeftijdsgenoten komt volgens Crone (2012) omdat kinderen in de pubertijd zich, onder invloed van hormonen, losmaken van hun ouders. Ze zijn gefocust op zichzelf en brengen ze steeds meer tijd met hun leeftijdsgenoten door.

Deze fase gaat ook gepaard met het gevoel alles zelf en beter te kunnen. Dat maakt ze heel creatief.

Tijdens het werken van de leerlingen in het onderzoek en bij het analyseren van de data heb ik in eerste instantie weinig innovatieve oplossingen gezien om nieuwe woorden te leren. Ik zocht naar zichtbare oplossingen zoals het maken van filmpjes, fotostrips, tekeningen, enz.

die via social media gedeeld kunnen worden. Na twee keer het onderzoek te hebben bijgesteld, bleken de leerlingen na elke aanpassing meer hun eigen weg en oplossingen te vinden, maar heb ik ze in eerste instantie niet herkend. Behalve werken met andere leerlingen uit een ander leerjaar, komen ze ook met het idee om buiten de school naar betekenis van woorden te gaan zoeken. Hierbij willen ze betekenissen aan derden te vragen, over betekenissen praten en betekenissen vergelijken.

5.4 Wat betekenen ICT, moderne communicatie middelen en social media voor de leerling.

In de focusinterviews geven de leerlingen aan dat het leren met behulp van social media leuker is omdat ze, behalve leren, ook met elkaar kunnen praten. En dat ze, door het met elkaar te praten, ook van elkaar kunnen leren. Dit komt ook terug in het onderzoek Students' Voices (2006). In dit onderzoek benoemen de deelnemers dat ze (informeel) leren, bijvoorbeeld door te chatten met contacten in het buitenland. Daarnaast willen ze ICT meer inzetten om te leren, maar ze willen dit wel op hun eigen manier doen, aangepast aan hun eigen leerbehoeften

Dit geven mijn leerlingen ook aan. In het onderzoek hebben ze ervaring opgedaan met inzetten van WhatsApp en facebook tijdens het leren. Door deze ervaring hebben de leerlingen besloten dat ze WhatsApp niet handig vinden en dat ze de voorkeur geven aan facebook. Dan hebben ze alles overzichtelijk onder elkaar staan en kunnen ze het rustig (terug)lezen.

De leerlingen willen ICT en social media voor school willen graag inzetten, maar met de mogelijkheden die zij kennen en die zij prettig vinden.

5.5 Is het wenselijk en ethisch verantwoord om dit in te zetten als lesmiddel.

Wetende dat social media grote impact kan hebben waar het misbruik betreft, heb ik vooraf een aantal regels en gedragscodes met de leerlingen opgesteld.

Alle WhatsApp berichten lezend, zag ik dat de leerlingen niet altijd even aardig tegen elkaar waren, maar ook dat ze elkaar gelijk corrigeerden en de onaardigheden vervolgens ophielden.

Echter in één situatie is het misgegaan. Een leerling heeft een medeleerling zeer ernstig bedreigd via WhatsApp. Na enige twijfel heb ik deze leerling uit de WhatsApp- en facebook groep gezet. De andere leerlingen vonden dit een verdiende straf.

De vraag is in hoeverre het incident voortkomt uit het werken met social media of dat de bedreiging op een ander manier in een andere context ook had kunnen plaatsvinden maar nu juist zichtbaar is geworden.

Naast onacceptabel sociaal gedrag, wordt social media ook vaak als oorzaak genoemd voor slechte schoolresultaten (Pardoen, 2012). Uit de resultaten van de toetsen wordt echter zichtbaar dat de resultaten verbeterd zijn. Juist door het gebruik van social media in te zetten en door het niet te verbieden. De motivatie om nieuwe woorden te leren is van af het begin van het onderzoek bij de leerlingen zeer groot geweest, juist door het gebruik van social media. Dit laatste, de motivatie en resultaten van een hele groep, is voor mij een reden om het inzetten van social media ethisch verantwoord te vinden. Ook al is de bedreiging op WhatsApp onacceptabel, het is een handeling van slechts één leerling en zegt niets over de hele groep. Leerlingen moeten leren zich in alle omstandigheden sociaal aangepast te gedragen.

5.6 Conclusie

Het onderzoek laat zien dat door het inzetten van moderne communicatie middelen, multimedia en social media de woordenschat van mijn leerlingen binnen 6 à 8 weken kan worden uitgebreid. Door met elkaar de betekenissen van de woorden te achterhalen en te delen via WhatsApp en facebook, is beoogd de leerlingen gemotiveerd en met plezier aan hun woordenschat te laten werken en de resultaten te vergroten. Gezien de toetsresultaten, 8 -11% hoger dan de resultaten van de woorden die op de reguliere manier geleerd zijn, werpt deze werkwijze vruchten af. Om dit te bereiken was het wel nodig om enkele aanpassingen te doen tijdens het onderzoek. Uit het tweede focusinterview blijkt dat de motivatie en het werkplezier van de leerlingen is toegenomen. Daarnaast komt uit het onderzoek, onbedoeld, naar voren dat deze werkwijze het ook mogelijk maakte om met andere leervoorkeuren te werken.

De aanpak in dit onderzoek verklaart de verbeterde toetsresultaten. Het onderzoek sluit aan bij de ontwikkelingsfase van de leerlingen. Pubers in de leeftijd van de brugklasleerlingen zijn in de ontwikkelingsfase waarin ze zich focussen op hun leeftijdsgenoten (Westenberg, 2008). Alles moet samengedaan en gedeeld worden. Het samen leren via social media past hierin. Behalve aansluiten op de ontwikkeling maakte deze werkwijze het ook mogelijk om met andere leervoorkeuren te leren. Ruijters (2006) onderkent vijf leervoorkeuren, te weten: kunst afkijken, participeren, kennisoverdracht, oefenen en ontdekken. Welke leervoorkeuren het beste voldoen is voor elk mens verschillend. Hierbij gaat het niet om één leervoorkeur, maar om een samenhang van leervoorkeuren. De leerlingen konden leren met hun eigen leervoorkeuren.

De verbeterde resultaten zijn moeilijker te verklaren op grond van de strategieën die de leerlingen hebben toegepast. Het semantiseren van woorden heeft vooral door opzoeken en elkaar bevragen plaatsgevonden. Het voorbereiden en met name het consolideren heb ik nauwelijks terug gezien. Terwijl de voorwaarden om goed te kunnen consolideren (Van der Nulft en Verhallen, 2009) in het onderzoek aanwezig waren hebben de leerlingen hier niet zichtbaar gebruik van gemaakt.

De verbeterde resultaten zijn voor een groot deel te verklaren door de toename van de motivatie en de werkplezier. Pubers zijn selectief lui, maar als iets interessant voor ze is en ze uitgedaagd worden, kunnen ze heel hard werken (o.a. Crone, 2012). De ontwikkelingsfase waarin pubers zitten, maakt dat ze mogelijkheden op creatieve wijze benutten. Hun oplossingen om hun woordenschat te vergroten laten dit zien.

Dit brengt mij bij de volgende vragen,

“Wat maakt, dat de woorden, die ogenschijnlijk niet intentioneel geleerd worden, toch beter beklijven?”

“Welke onzichtbare strategie hebben de leerlingen gebruikt of ontwikkeld?”

“Welk effect heeft van deze manier van leren op de motivatie op langere termijn?”

Deze vragen zou ik graag ik een vervolgonderzoek beantwoord zien.

Hoofdstuk 6. Reflectie.

In mijn praktijk word ik dagelijks geconfronteerd met leerlingen die de Nederlandse taal niet goed beheersen. En ondanks alle extra aandacht die ik aan taal en woordenschat heb besteed in mijn technieklessen, mentorlessen en alle andere contactmomenten met mijn leerlingen, zie ik weinig vooruitgang bij de leerlingen. 'Taal' was daarom een van mijn aandachtspunten bij de start van mijn studie en heeft tijdens mijn gehele studie een grote rol gespeeld.

6.1 Waarom dit praktijkonderzoek in deze vorm.

Als persoon ben ik altijd op zoek naar nieuwe manieren en mogelijkheden om iets voor elkaar te krijgen of op te lossen. Ik hou hierbij niet van standaard oplossingen, maar ik vind dat mensen heel goed zelf kunnen bedenken wat voor hen werkt. Ik heb ondertussen geleerd dat je soms erg eigenwijs moet zijn en ervaren dat toch doorzetten vaak loont. Dit heeft mij, samen met het woordenschatprobleem bij mijn leerlingen al vroeg in de studie op het idee voor het praktijkgerichte onderzoek gebracht om leerlingen, op een niet gangbare en op een bij hun belevingswereld passende manier, aan woordenschat te laten werken.

Bij het uitwerken van mijn idee en het maken van mijn onderzoeksvraag had ik een duidelijk beeld hoe de leerlingen dit onderzoek zouden uitvoeren. Bij het steeds weer beantwoorden van vragen over de onderzoeksvraag wordt je gedwongen kritisch naar eigen handelen te kijken en realiseerde ik me dat de oplossingen mijn oplossingen waren en niet die van de leerlingen. Met deze bewustwording heb ik gekozen voor een actieonderzoek omdat participatie en eigen inbreng belangrijke kenmerken voor mijn onderzoek waren.

6.2 Het onderzoek

Het werken met een actieonderzoek kenmerkt zich, dat je vooraf niet kan voorspellen wat je tegen komt tijdens het onderzoek en welke keuzes je zult gaan maken. Tijdens het onderzoek heb ik constant het handelen van de leerlingen en van mijn zelf geobserveerd, overdacht en overwogen om tenslotte de keuze te kunnen maken hoe verder te gaan. Hierbij waren niet alle keuzes even makkelijk. Zo vond ik de bedreiging van een leerling door een klasgenoot op WhatsApp een lastig dilemma. Een bedreiging kan niet, maar het onderzoek was voor mij heel belangrijk. Ik had het gevoel een keuze te moeten maken tussen eigen belang en dat wat moreel en maatschappelijk gezien juist is. Ik heb het dilemma aan mijn begeleiders en mijn Critical Friends (CF) voorgelegd. Op het moment dat ik de vraag opschreef, realiseerde ik me dat de veiligheid van mijn leerlingen veel belangrijker was dan mijn onderzoek en was het makkelijk om voor de leerlingen te kiezen en het incident bij de directie te melden. Terugkijkend vind ik dat ik juist heb gehandeld door mijn eigen belang los te laten.

Tijdens het onderzoek heb ik ook mijn eigen handelen moeten aanpassen. Zo bleken mijn eigen ICT vaardigheden onvoldoende te zijn. Ondanks goede voorbereiding zijn er op facebook vanaf het begin dingen misgegaan. Hierdoor heb ik nooit echt grip op het verzamelen van data via facebook gekregen en heb ik besloten een zeer computervaardige leerling te vragen mij hierbij te helpen. Ik heb hier nog wat te leren.

Het inzetten van ICT en social media is van grote invloed op de motivatie van de leerlingen geweest, maar indirect ook op mijn relatie met de leerlingen. Door het inzetten van social media gingen de leerlingen taakgericht, gemotiveerd en met plezier aan het werk. Ik hoefde de leerlingen nauwelijks aan te sporen en de leerlingen konden werken zoals zij voor zichzelf gekozen hadden. De leerlingen voelden zich serieus genomen en gewaardeerd in het onderzoek. Hierin herken ik het competentie model van Stevens (2002). Dit had tot gevolg dat leerlingen ook buiten de lessen om via Whatsapp vragen zijn gaan stellen over andere schoolse zaken. Deze contacten zijn ook na het onderzoek door gegaan.

Zoals al in hoofdstuk 5 al is genoemd, viel mij tijdens het analyseren op dat de leerlingen gewerkt hebben met leervoorkeuren die minder aanbod komen in het onderwijs. Dit was geen doel, maar wel een verrassende bijkomstigheid en bevestigt mijn stelling dat in het onderwijs veel te weinig gebruikt gemaakt wordt van andere leervoorkeuren dan kennisoverdracht en oefenen. Uit dezelfde analyse kwam ook naar voren dat het zelf of gezamenlijk uitzoeken inderdaad niet voor elke leerling de juiste leervoorkeur is. Ik heb dan ook juist gehandeld door de leerlingen niet te verplichten om mee te doen en de leerling, die op de vertrouwde manier wilde leren, op zijn wijze laten leren.

6.3 Wat heeft het onderzoek mij opgeleverd.

Terugkijkend op het onderzoek ben ik als persoon in mijn ontwikkeling gegroeid. In mijn rol als onderzoeker ben ik in het onderzoek soms echt zoekende geweest omdat de handelingen, en bijbehorende uitkomsten, van mijn leerlingen soms heel anders waren, dan ik hoopte of wilde. Ik heb mezelf regelmatig afgevraagd of ik, in mijn handelen en keuzes maken, het goede deed. Tot ik mij ervan bewust werd, dat elke uitkomst en bevinding, voortkomende uit bewuste keuzes en handelingen, de goede uitkomst van het onderzoek is. Ook als blijkt dat het resultaat anders is dan vooraf beoogd. Het openstaan voor en accepteren van andere uitkomsten heeft mijn manier van kijken en handelen verruimd.

Tijdens het onderzoek hebben mijn CF's een belangrijke rol in mijn ontwikkeling gespeeld. Niet alleen door het vragen en geven van feed back, waardoor ik mijn handelen kon overdenken en aanpassen. Maar, juist door ook naar hun handelen te kijken en deelgenoot te zijn van de manier waarop zij hun keuzes maken, heb ik veel geleerd. Dit heeft ook te maken met mijn manier van leren.

6.4 Wat neem ik mee naar mijn praktijk.

Het werken aan de relatie met leerlingen heb ik altijd heel belangrijk gevonden maar niet altijd even makkelijk. De ervaringen die ik heb opgedaan in het onderzoek hebben mij hierbij een eind op weg geholpen. Ik heb geleerd wat ik in mijn handelen moet veranderen om de relatie te sturen.

Een van mijn doelen in deze studie is het verbeteren van mijn orthopedagogische competenties. In mijn lessen is er soms minder ruimte voor de leerling om zelf te ontdekken en iets fout te laten gaan. Dat laatste heeft te maken met het foutief gebruik van gereedschap en verspilling van materiaal. Dit is echter mijn belang.

In het onderzoek heb ik echter ervaren dat ruimte geven aan de leerlingen en afstand nemen van eigen belang veel oplevert. Deze wetenschap geeft mij mogelijkheden om mijn handelen in de klas af te stemmen op de behoeften van de leerlingen.

Dit betekent voor mij en mijn praktijk dat ik mijn handelen meer ga inzetten op het individuele leerproces van de leerlingen. Het is niet alleen belangrijk **wat** ze leren, maar juist ook **dat** ze leren.

Nawoord.

Allereerst wil ik Aartje Bouman bedanken voor haar steun en vertrouwen dat zij mij heeft gegeven om dit onderzoek uit te kunnen voeren. Daarnaast is haar begeleiding voor mij van onschatbare waarde geweest.

Verder wil ik Ruud bedanken voor zijn begrip en de ruimte die hij me gaf om te kunnen studeren. Hij heeft zich vele weekenden opgeofferd door te gaan golfen. Mijn dochters Ottilie en Nina voor hun hulp tijdens mijn studie door boeken voor me te lenen, te participeren in de interviews en voor de kritische blik op mijn handelen tijdens het onderzoek. Mijn zoon Dielis, die mijn blik “puber minded” hield, voor alle lekkere maaltijden die hij voor me gekookt heeft.

Als laatste gaat mijn dank uit naar mijn leerlingen, die in het onderzoek geweldig hebben gewerkt en van wie ik zo ontzettend genoten heb.

Literatuurlijst

Aslander, A. en Hortensius, L. (2010). *Didaktief oktober 2010. Dat woord is van mij!* Het belang van eigenaarschap in woordenschatontwikkeling. Meppel: School.

Bartlema, L., (mei 2010) *Woordenschatonderwijs in de onderbouw*, Vleuten, Opleidingscentrum Speciale Onderwijszorg Fontys Hogescholen Tilburg, verkregen op 19 september 2012 via <http://hbo-kennisbank.uvt.nl/cgi/fontys/show.cgi?fid=6186>

Crone, E., (2009). *Het puberende brein*, Amsterdam: Uitgeverij Bert Bakker

Crone, E., (2012). *Het sociale brein van de puber*, Amsterdam: Uitgeverij Bert Bakker

Fisher, D. en Frey, N., (2008). *Wise words & content rich*, Porthmouth: Heinemann verkregen op 7 november 2012 via <http://www.heinemann.com/shared/onlineresources/E01382/Fisher-Frey01382Sample.pdf>

Hacquebord, H., Linthorst, R., en Stellingwerf, B., (2004). *Vocabulairkennis bij taalzwakke leerlingen in het voortgezet onderwijs*, Groningen, verkregen op 4 november 2012 via <http://www.rug.nl/let/voorzieningen/etoc/vocabulairverwerving%20bij%20taalzwakke%20leerlingen.pdf>

Hajer, M., (2008). *De lat hoog voor vakonderwijs: taalbeleid in de klas via taalgerichte vakdidactiek*, verkregen op 16 Oktober 2012 via <http://hbo-kennisbank.uvt.nl/cgi/hu/show.cgi?fid=22240>

Hoog, M. de, (2011). *Gaming for Gaming*, Groningen, verkregen op 16 oktober 2012 via <http://www.surfsharekit.nl:8080/get/smpid:11531/DS1>

Janse, N., (juni 2011). *Mobile Support Education*, Breda, verkregen op 16 oktober 2012 via <http://hbo-kennisbank.uvt.nl/cgi/av/show.cgi?fid=9379>

Kocken, D., (mei 2010). *Woordenschatonderwijs* verkregen op mei 2013 via <http://hbo-kennisbank.uvt.nl/cgi/fontys/show.cgi?fid=6338>

Nullft, D. van der en Verhallen, M., (2009). *Kwaliteitskaart Woordenschat consolideren* verkregen op 21 juni 2013 via <http://www.leraar24.nl/dossier/1855>

Sturen op leervoorkeuren (2010), CPS, verkregen op 25 mei 2013 via <http://download.cps.nl/buitenschools%20leren/downloads/leerstijlen.pdf>

Verhallen, M., (2009). *Meer en beter woorden leren* verkregen op 6 november 2012 via [www.taalpilots.nl/attachments/2091162/Brochure Meer en beter.pdf](http://www.taalpilots.nl/attachments/2091162/Brochure_Meer_en_beter.pdf)

Vernooy, K., (2011). *Een goede woordenschat. Een basis voor een goede schoolloopbaan*, Utrecht: Projectbureau Kwaliteit. Verkregen via op 21 juni 2013 http://www.expertis.nl/systems/file_download.ashx?pg=550&ver=1

Westenberg, M., (2008). *De jeugd van Tegenwoordig!* verkregen op 16 mei 2012 via http://www.leidenuniv.nl/nieuwsarchief2/content_docs/080208/oratie-westenberg.pdf

Wijngaards, G., Fransen, J. en Swager, P., (2006). *Teenagers and their digital World*, Rotterdam: INHOLLAND Centre for eLearning verkregen op 16 oktober 2012 via <http://www.surfsharekit.nl:8080/get/smpid:10660/DS1>
Original Title: Jongeren en hun digitale wereld. Wat leraren en ouders eigenlijk moeten weten (2006 Van Gorcum)

Wijngaards, G., Bottema, J., Fransen, J., van Eerden, H. en Swager, P., (april 2009). *Rapportage Students' Voices-onderzoek*, Rotterdam <http://www.surfsharekit.nl:8080/get/smpid:10620/DS1>

Willemse, F., (mei 2011). *Wat is die woord*, , Utrecht/Tilburg verkregen op 16 oktober 2012 via <http://hbo-kennisbank.uvt.nl/cgi/fontys/show.cgi?fid=8056>

Bijlage 1

Woorden 5 - 15 maart 2013

reguliere strategie		ict strategie	
ws schrift woorden lesboeken	plattegrond landbouw ploeg oogsten handelaren ambacht zilversmid controleren meesterproef bouwmateriaal dam stadsmuur binnenstad arbeider riolering gehorig woonwijk hoogbouw kwaliteit	ws schrift woorden lesboeken	stadswachten stadspoort bemesten overwinteren klooster ambachtslieden gilde meester gelovig kostbaar kooplieden gracht kronkelige industrie fabriek waterleiding tochtig grasveld agglomeratie
leestrainer 1	vlekkeloos employé decoratie nota border farao stoutmoedig vormgever vergunning quizmaster gladiator slinkse	(leestrainer 7)	dyscalculie dossier bevreemde omgangstaal vliering broche fantasie sjacheraar visie pienter voldaan bruut

Bijlage 2

WOORDENSCHATTOETS 010

Naam:

Kies uit en vul in:

klas:

bruut – waterleiding – klooster – vliering – decoratie – bemesten – quizmaster - slinkse -
hoogbouw – overwinteren – woonwijk - broche

1. Veel Nederlanders in Spanje.
2. Deze man slaat zijn hond, hij is een echte
3. Ruim deze oude stoel op, zet hem maar op de
4. Devan de tv-show stelt een vraag aan de kandidaat.
5. Ik kan nu niet douchen want deis tijdelijk afgesloten
6. Mijn zus spelt een op haar jurk als.....
7. De flats in deze worden ook wel genoemd
8. Monniken wonen in een
9. Hij heeft opwijze dat horloge verkregen.
10. als je planten, dan groeien ze beter.

Kies uit en vul in:

ambacht – gelovig – grasveld – handelen – kostbaar – tochtig – voldaan - farao - nota -
pienter

1. Bij beroep hoort
2. Bij slim hoort
3. Bij kopen hoort
4. Bij tevreden hoort
5. Bij Egypte hoort
6. Bij kerk hoort
7. Bij tuin hoort
8. Bij winderig hoort
9. Bij rekening hoort
10. Bij duur hoort

Kies uit en vul in:

Dam – gilde – kooplieden – sjacheraar – arbeider – zilversmid – vergunning –
vlekkeloos – dyscalculie - fantasie

1. Een ander woord voor rekenproblemen is
2. Een ander woord voor wal is
3. Een ander woord voor iemand die sieraden maakt is
4. Een ander woord voor zelf verzonnen en niet waar is
5. Een ander woord voor toestemming is
6. Een is een ander woord voor beroepsgroep
7. Een ander woord voor werkman is
8. Een ander woord voor schoon is
9. Een ander woord voor oplichter is
10. Een ander woord voor handelaar is

Kies uit en vul in:

fabriek – riolering – employé – stoutmoedig – bouw materiaal – kronkelige – grachten –
border - oogsten – gladiator – vormgever – binnenstad – plattegrond - omgangstaal

Die jongen is, hij heeft de inbreker verjaagd.

In de van Amsterdam zijn veel mooie

De vecht tegen een leeuw in een Arena.

De baas vindt de..... van dezeniet goed.

Het stinkt in huis, is dekapot?

Ik plant nieuwe struiken en bloemen in mijn, dan ziet mijn tuin er weer mooi uit.

De boeren het graan als het rijp is.

Deze ontwerpt mooie stoelen.

Demaakt voor huizen.

Op de van de oude stad, zie ik veel straatjes.

Bijlage 3

Les

27 | (Middeleeuwse) stad (1)

- 1** Vul het goede woord in. Je kunt kiezen uit:
plattegrond – ploeg – oogsten – handelaren – ambachten – hoogbouw – binnenstad
– riolering – arbeider – dam – meesterproef – gehorig
- 1** Deze oude huizen zijn omdat de muren zo dun zijn.
 - 2** Je kunt een gebruiken om de straat in deze stad te vinden.
 - 3** Als de appels rijp zijn, kun je ze gaan
 - 4** Na de oorlog waren er te weinig woningen dus ging men veel flats bouwen. Dit wordt ook wel genoemd.
 - 5** Bakker, molenaar en zilversmid zijn oude
 - 6** Vroeger had men nog geen dus plaste en poepte men op een ton, die werd geleege in een strontkar.
 - 7** Veel oude huizen kun je vinden in de
 - 8** Om het water tegen te houden bouwde men een
 - 9** Op de markt zie je veel
 - 10** Vroeger bewerkte men het land met een, nu met een tractor.
 - 11** Met een liet men zien, dat men het vak geleerd had.
 - 12** In de fabriek werken, zij maken de producten.

2 Vul een voorzetsel in.

Voorzetsels geven meestal een plaats of tijd aan.

Voorzetsels zijn woorden als: in, op, onder, van, om, naar, tussen, boven, uit, met

Het grote kerk staat het plein de oude binnenstad.

..... de gevel van dat huis zie je het wapen de familie.

Het houten wiel de ploeg is drie plaatsen gebroken.

De knecht de boer brengt de oogst de markt.

De meester controleert het werk van de gezel hij het verkoopt.

3 Vul het juiste woord in. Je mag elk woord één keer gebruiken. Je kunt kiezen uit:
 woonwijk – bouw materiaal – hygiëne – stadsmuur – controleren – handelaren –
 zilversmid – hoefsmid – religie – secreteer

Voorbeeld: bij *kopen* hoort *handelen*

Bij timmerman hoort

Bij moskee hoort

Bij bescherming hoort

Bij goedkeuren hoort

Bij w.c. hoort

Bij stad hoort

Bij ring hoort

Bij ziekten hoort

Bij kopen hoort

Bij paarden hoort

Vul een lidwoord in. Je mag vier keer het lidwoord *een* gebruiken.

Lidwoorden zijn: de, het, een.

Voorbeelden: een ambacht – het ambacht – de ambachten
een hoefsmid – de hoefsmid – de hoefsmeden

- 1 Voor veiligheid bouwden men vroeger muur om stad.
- 2 Zo konden plunderaars of vijand buiten stad gehouden worden.
- 3 Door stadspoort kon men in en uit stad komen.

..... stadspoorten waren overdag open en 's nachts gesloten.

Op platteland waren boeren vogelvrij.

.... oogst van ... boeren werd vaak geplunderd door soldaten van vijand.
- 7 Vaak werd boerendorp daarna in brand gestoken.
- 8 kerk en geloof waren heel belangrijk in middeleeuwen.
- 9 Vroeger kocht men eten meestal op markt, tegenwoordig in supermarkt.
- 10 Veel van groenten, die men vroeger at zijn niet meer te koop.
- 11 belangstelling voor ... 'vergeten' groente groeit tegenwoordig weer.
- 12 Op internet kun je recepten voor deze groenten vinden.

2 Maak een goede zin. Zet de woorden in de juiste volgorde.

1 maakt – arbeider – De – dagen – lange.

.....

2 vermoeiend – zwaar – Het – fabriek – en – werk – is – de – in.

.....

3 twaalf – Vroeger – een – op – werkten – dag – mensen – de – uur.

.....

4 één – vakantie – jaar – Soms – men – dag – had – per.

.....

5 geen – Maar – vakantie – helemaal – geen – had – men – meestal.

.....

6 lang – moest – duurde – Reizen – erg – lopen – men – omdat – lopen.

.....

7 dam – Rotterdam – aan – Rotte – ontstaan – met – is – een – de.

.....

8 leren – de – geschiedenis – straatnaam – van – een – Je – veel – oude –
kunt.

.....

9 wandelen – Een – leuk – binnenstad – om – te – oude – is – in.

.....

Bijlage 4

Woordenschat 5 maart - 15 maart 2013

Leestrainer 1

Werkschrift les 27 en 28

Woordenlijst

stadswachten	
stadspoort	
landbouw	
bemesten	
overwinteren	
klooster	
ambachtslieden	
zilvermeden	
gilde	
meester	
kostbaar	
handel	
kooplieden	
gracht	
kronkelig	
industrie	
fabriek	
waterleiding	
tochtig	
grasveld	
agglomeratie	
dyscalculie	
dossier	
bevreemde	
omgangstaal	
vliering	
broche	
fantasie	
visie	
pienter	
voldaan	
bruut	

Toets vrijdag 15 maart

Bijlage 5

WOORDENSCHATTOETS 10

Naam:

Kies uit en vul in:

klas:

tochtig – zilversmid – vliering – stoutmoedig – employé – sjacheraar – nota – ambacht – grasveld – voldaan

1. na de lekkere maaltijd heeft hij een gevoel.
2. In een huis wordt je snel ziek.
3. In dat bedrijf is behoefte aan een nieuwe voor die baan.
4. Ik heb een mooie ketting besteld bij de
5. Hij verjoeg de overvaller, dat is erg van hem.
6. Ik heb de koffers voorlopig niet nodig, zet ze maar op de
7. Op dat voetballen altijd grote jongens.
8. Ik koop bij die geen fiets.
9. Timmerman is een mooi
10. Ober de maaltijd was lekker, kunt mij de brengen?

Kies uit en vul in:

woonwijk – vlekkeloos – hoogbouw – dam – vergunning – bruit – fantasie – klooster – kostbaar – waterleiding – gilde

1. Bij waardevol hoort
2. Bij schoon hoort
3. Bij agglomeratie hoort
4. Bij toestemming hoort
5. Bij gelovig hoort
6. Bij ambacht hoort
7. Bij riolering hoort
8. Bij gracht hoort
9. Bij wreed hoort
10. Bij verzonnen hoort

Kies uit en vul in:

dyscalculie – broche – decoratie – bemesten – slinkse – pienter – gilde – farao – kooplieden – uier

1. Een ander woord voor sierspeld is
2. Een ander woord voor stiekeme manier is wijze
3. Een ander woord voor sieraad is
4. Een ander woord voor Egyptische koning is
5. Een ander woord voor presentator is
6. Door zijn heeft zij moeite met rekenen.
7. Deze hebben veel geld verdiend.
8. Deze leerling haalt goede cijfers.
9. De boeren het land zodat het graan beter groeit.
10. Een meester en gezel waren vroeger lid van een

Bijlage 6

Verwerking focusinterviews

Interview 12 februari 2013

Huidige manier van woordenschat leren.

Leestrainer

Uit werkwijze, meerkeuze vragen. Dan moet je die leestrainers gaan oefenen.

Het zijn dertien woorden

Bij leestrainer zijn het allemaal woorden met een A bijvoorbeeld.. t/m/ .. je hebt het hele alfabet.

Het is echt saai

Nou je kan gewoon uit vier antwoorden kiezen, dat is wel leuk

Maar je krijgt het anders wanneer er een toets is. En dan is het niet leuk. Dan leer je eigenlijk voor niks.

Je krijgt woorden, die ken ik al.

Met leestrainer schrijf je de woorden niet

Perron A

Woordenschatschrift

Of woordenboek

Leren ook woorden van mevr. A. en mevr. R met instructie

Lezen

Weinig boeken

Verhaaltjes op internet, Marokkaanse site, dan lees je allemaal van die verhaaltjes. Vaak moeilijke woorden, van die advocaatwoorden.

Onderaan de site zit een dikke streep, waar je op kan klikken. En dan staan al die moeilijke woorden en dan legt die uit wat al die woorden betekenen.

Meestal als je verder leest dan zie je de betekenis in het verhaal.

Schrijven

Dan leer je ook gelijktijd hoe je het moet typen

Hoe het woord er uitziet, hoe je het moet schrijven

Eerst opschrijven, dan betekenis op zoeken, leren, dan zinnen maken

ICT middelen

Twitter

Wat ga je dan twitter, ik tweet wat ik weet

Gewoon met twitter die je kent.

Y. en B. mogen geen twitter

Geen twitter, dan heb je te weinig letters

Ook What's app, facebook, MSN

Maar wat bij What's app is, ik praat, zij praat en zij praat en dan gaat alles door elkaar en naar boven. En ja, als je de laatste bent dan moet je naar boven scrollen. Dat is ook irritant.

B. mag geen facebook.

Facetime, Skype, tango

Dat heb ik op mijn I-pad, misschien is dat ook op telefoon

Maar ik heb Skype geprobeerd, maar dat kan niet op mijn blackberry

Ze kunnen wel allemaal What's appen
Hard ware, ze willen allemaal I-pad.

Andere manier/ideeën

Maar dan hebben we een account waarop ook docenten blijven
Ja omdat je dan ook je mobiel mag gebruiken
2 docenten en elk helpt een paar kinderen. En dat ze woorden gaan leren via telefoon. Dan zijn we ook gelijktijdig stil en dan ... telefoon aan elkaar gezet
Je gaat naar Skype of tango. Dan krijg je dezelfde opdracht overkanten en dan ga je samen maken en zo. Dat wil ik ook
Nee, gewoon als je dingen zegt en je snapt het niet dan vraag je toch automatisch wat het is.
Beter via schriftje
Andere tijden leren dus ook buitenschooltijd (weekend)
Ja het zou handig zijn als we zo'n eh gesprek. Zodat je woorden eh. Via de digitaal is weekendboekje van de woordenschat
Zelf verhaaltjes schrijven of bijv. recept/hobby voorbereiden en vertellen en dan de moeilijke woorden uitleggen aan de kinderen

Voordeel/nadeel

Kan ook bij andere lessen gebruikt worden
Hebben altijd alles bij ons.
Het staat allemaal op internet. Kan meer doen.
Makkelijker leren met z'n tweeën, niet in een hele grote groep
Het kan misschien wel, als die zit daar en die zit daar en smartphone, en we kunnen...
Andere dingen op internet doen.
Maar ja, volgens mij zijn jullie ook bang dat wij gewoon niet met de les omgaan, maar gewoon op Hyves en zo of zulke dingen gaan bekijken, i.p.v. oefenen.

Motivatie

Want we zijn nu tot 16.15 uur op school en dan mag je alleen in de pauzes en dan mag je alleen muziek luisteren (telefoon)
Docenten moet de lessen leuker maken.
Ik wil eigenlijk ook graag werken, alleen eh het gaat gewoon niet. Het wordt een beetje saai uitgelegd en dan ga ik in slaap vallen.
Ja dan ga je You're en lalala
We zitten nu vaak in een lokaal
Planner werkt niet fijn, dan stellen we alles uit. Moet gewoon weg
Meer structuur zoals op andere scholen, meer uitleg
Lessen buiten school
En dan heb je mevr. .. in Engels kan zeggen waarom je zo zit. En dan ga je in discussie. Dat lijkt me ook heel leuk.
Docenten moeten goed met ons omgaan, dan blijven wij ook normaal en keurig en zo.

Centrale begrippen

vraag hoe zou je woordenschat het liefste leren
leestrainer/woordenschat leren
internet/social media
leuker

Bijlage 7

Afspraken en werkwijze Woordenschat leren met multi- en social media.

De komende periode, tussen de voorjaarsvakantie en meivakantie, gaan jullie aan woordenschat werken op twee manieren.

Een deel van de woorden op de manier zoals jullie dit altijd doen. Het werkschrift en leestrainer.

Een deel van de woorden op de nieuwe manier.

Hoe werkt het?

Elke twee krijgen jullie op welke woorden jullie gaan leren.

1 les leestrainer

2 lessen woordenschat werkschrift

1 lijst met woorden die jullie op de nieuwe manier mogen leren.

Elke twee weken starten jullie met een toets van de nieuwe woorden. Deze is niet voor een cijfer.

Dan wordt er tijdens vaste momenten (lessen) twee weken aan woordenschat gewerkt.

Deze twee weken worden afgesloten met een toets, wel voor een cijfer.

Afspraken.

Als jullie social media gebruiken, mag dat alleen op de klassenaccounts.

Jullie zijn aardig voor elkaar!!!

De accounts zijn alleen voor deze klas. Er worden geen derden (andere vrienden) uitgenodigd en geaccepteerd.

jullie delen alle woorden, zodat iedereen ervan kan leren. Op elk moment. Dus skype en facetime is niet handig.

Jullie kunnen met elkaar bedenken en overleggen wat de betekenis van een woord is. Vaak hebben woorden meerdere betekenissen. Jullie mogen mij **altijd** vragen of het goed is.

Als jullie een woord uitleggen laten jullie zien

Hoe het geschreven woord

Wat het lidwoord is

Wat het meervoud is en hoe je dat schrijft

Voorbeeld: het huis - de huizen.

Probeer zoveel mogelijk leuke manieren te verzinnen om te delen.

Veel plezier.

Bijlage 8.

Uitkomsten nultoets 10

Naam	goede antwoorden totaal		goede antwoorden normaal		social media	
aantal woorden	46	%	24	%	22	%
Sa	36	78%	19	79%	17	77%
J	5	11%	3	13%	2	9%
B	16	35%	9	38%	7	32%
N	31	67%	19	79%	12	55%
	22	48%	13	54%	9	41%
	30	65%	17	71%	13	59%
So	33	72%	18	75%	15	68%
U	31	67%	16	67%	15	68%
F	22	48%	12	50%	10	45%
Y	32	70%	18	75%	14	64%
G	31	67%	17	71%	14	64%
Al	36	78%	19	79%	17	77%
Ah	21	46%	12	50%	9	41%
M	30	65%	18	75%	17	77%
H	18	39%	12	50%	6	27%
V	35	76%	17	71%	18	81%
R	29	63%	18	75%	11	50%
Totaal gem.		58%		63%		55%
Sa		57%		62%		54%

Uitkomsten toets 10

Naam	goede antwoorden totaal		goede antwoorden normaal		social media	
aantal woorden	30	%	12	%	18	%
Sa	28	93%	11	92%	17	94%
J	15	50%	5	42%	10	56%
B	15	50%	6	50%	9	50%
N	24	80%	9	75%	15	83%
W	24	80%	8	67%	16	89%
Se	21	70%	9	75%	12	67%
So	19	63%	7	58%	12	67%
U	21	70%	8	67%	13	72%
F	22	73%	8	67%	14	78%
Y	28	93%	11	92%	17	94%
G	26	87%	10	83%	16	89%
Al	20	67%	8	67%	12	67%
Ah	26	87%	10	83%	16	89%
M	28	93%	10	83%	18	100%
H	13	43%	4	33%	9	50%
V	27	90%	9	75%	18	100%
R	26	87%	10	83%	16	89%
Totaal gem.		75%		70%		78%
Sa		74%		69%		78%

Bijlage 9

Verwerking focusinterviews

Interview 16 april 2013

woordenschat project leren via social media.

Leestrainer/woordenleren

Leer je niet veel van. De woorden kwamen niet terug in de toets.

Bij leestrainer leer je niet echt veel. Je maakt maar een keuze.

We hadden op de basisschool verschillende groepen woorden, zeg maar, 6B, 6M en 6E woorden. Ja, dat hadden wij ook, woorden voor begin, midden en eind van groep 6. Dat was leuk.

Social media

Veel leuker en gezellig

Het is leuk op het leerplein, en niet saai zoals eerst in een lokaal zitten zoals eerst met woordenschat.

Eigenlijk was het heel leuk alleen eh... hielp het niet echt. Dat via What's app.

De cijfers zijn beter geworden (merendeel)

Op deze manier, maar zonder What's app. Voorkeur facebook vs What's app is gelijk.

0-toets fijn, dat is beter want dan weet je alvast wat voor woorden we moeten leren en zo.

Wel leuk, maar liever meer uitleg

Dit is leuk, maar streng woorden leren is ook leuk

Ik wil weer in het schrift woordjes schrijven. Mijn cijfers zijn slechter geworden.

Soms was de betekenis van een woord raar

Er zijn ruzies geweest in de What's app groep

Soms was je thuis aan het oefenen en dan... dan iemand die het wel wist. En op dat moment gebruikte ik die app, oh nee facebook, omdat ze daar meestal op zijn.

Sommigen gingen bij instructie niet schrijven, maar zo vinden ze het leuk. Op facebook ook met anderen praten, dat is leuker.

Mevr. u heeft zelf toch ook heel veel geleerd. U wist eerst niets van facebook en zo.

Hebben elkaar wel iets beter leren kennen. A: ik mag hem nooit maar tegenwoordig...

We kunnen op elkaars profiel kijken en weten wat er speelt.

Mevrouw soms wilde ik u iets vragen maar niet in de groep. Dat deed ik buiten de groep om.

Gaan we na de vakantie verder?

ICT middelen

What's app,

Want als je telefoon uitvalt, dan kun je ook niet meer die woordjes vinden, maar op facebook blijft dat ook gewoon zo.

Niet iedereen heeft What's app

Eigenlijk was het heel leuk alleen eh... hielp het niet echt. Dat via What's app. Ik heb geen facebook, maar als wie via What's app. Dan waren we allemaal met een groep. En als iemand een woordje zei dan ging iedereen allemaal door elkaar en zo en dan volgde je niks meer

Facebook,

Niet afhankelijk van device, je kan het altijd terug vinden op internet

Via facebook kan je alles terug lezen en het blijft daar opgeslagen

We hadden een groep gemaakt daar ook, maar ik doe het in het algemeen, dus ik laat het aan iedereen, dus ik heb heel veel reacties op van dit ja. Veel betekenissen.

Je kan plaatje of video uploaden, maar op een blaadje kan dat niet.

Niet iedereen heeft Facebook

Ik kan niet goed op Facebook omdat mijn batterij zo dik is. Dat is lastig.

Ik wilde wel graag met een I-pad werken. Dat vind ik beter. Dat was mijn doel.

Andere manier/ideeën

Maar dan hebben we een account waarop ook docenten blijven

Ja omdat je dan ook je mobiel mag gebruiken

2 docenten en elk helpt een paar kinderen. En dat ze woorden gaan leren via telefoon. Dan zijn we ook gelijktijdig stil en dan ... telefoon aan elkaar gezet

Je gaat naar Skype of tango. Dan krijg je dezelfde opdracht overkanten en dan ga je samen maken en zo. Dat wil ik ook

Nee, gewoon als je dingen zegt en je snapt het niet dan vraag je toch automatisch wat het is.

Beter via schriftje

Andere tijden leren dus ook buitenschooltijd (weekend)

Ja het zou handig zijn als we zo'n eh gesprek. Zodat je woorden eh. Via de digitaal is weekendboekje van de woordenschat

Zelf verhaaltjes schrijven of bijv. recept/hobby voorbereiden en vertellen en dan de moeilijke woorden uitleggen aan de kinderen

We kunnen ook oude mensen interviewen want ze gebruiken meestal deftiger woorden dan ons eh zeg maar. Dan kunnen we vragen wat bedoeld u daar mee.

Het zou leuk zijn 1x in de twee weken dat we bezig gaan met twee of drie personen, en dan moet je ergens naar toe gaan en zo met woorden, die wij hebben gekregen, dat je dan bij jezelf eerst gaat uitzoeken en dan aan de mensen gaat vragen of aan de leerlingen, van andere scholen en aan hun gaat vragen en kijken wat hun antwoord daarop is en dan gaan we de antwoorden vergelijken.

Voordeel/nadeel

Kan ook bij andere lessen gebruikt worden

Betere cijfers.

Mevr. Niet alleen woordenschat eigenlijk. Want we hebben nou een andere i., want we hebben nu vaste tijden dat we moeten toetsen maken, wat we eerst iedere keer konden uitstellen.

Hebben altijd alles bij ons.

Het staat allemaal op internet. Kan meer doen.

Makkelijker leren met z'n tweeën, niet in een hele grote groep

Het kan misschien wel, als die zit daar en die zit daar en smartphone, en we kunnen...

Andere dingen op internet doen.

Maar ja, volgens mij zijn jullie ook bang dat wij gewoon niet met de les omgaan, maar gewoon op Hyves en zo of zulke dingen gaan bekijken, i.p.v. oefenen.

Je kan gewoon met elkaar overleggen, normaal deed ik het echt stiekem. Als die docent langs kwam, snel wegstikken.

Kinderen maken er misbruik van

Motivatie/vervolg

Eerst wordt er geklaagd over de instructie van Nederlands. Nu hebben we eindelijk iets leuks waar iedereen mee eens is en nu willen ze opeens weer het bord.

Willen na het project er ook mee door gaan.

In de tweede klas verder gaan met die social media.

Maar kunnen we in de tweede, zeg maar, op facebook een nieuwe account maken, maar wel met de eerste en tweede samen. Dan kunnen ze aan ons vragen, maar wij kunnen ook wat vragen en dan hebben gelijktijd van hun wat geleerd.

Mogen de andere klassen dit ook gaan doen. Misschien kunnen ze wat leren van deze opzet.

Op deze manier maar zonder What's app

Want meestal zeg maar als je normaal leert zeg maar boeken, dan leer je niet echt. Dan ga je maar beetje praten en doen alsof je leert. Maar via social media doet dan kan je het gelijk ook zien en dan leer je er meer van en is het leuker. Omdat je dan op een eigen account zit en waar je gelijktijd ook met mensen kan praten en zo. Dat is leuker.

Als mevr. B. weet dat wij goed leren en goed cijfers halen dan kan ze toch....

Daar hoeft je toch niet over na te denken, als de kinderen jouw school goede cijfers halen

Het onderzoek wordt met een 8 gemiddeld gehonoreerd door de leerlingen.

6 (1x)*

7,5 (3X)

8 (3x)

8,5 (7x)**

9 (1x)

9,5 (1x)

* omdat ik lagere cijfers heb, liever de woorden op het bord schrijven

**S. heeft niet geleerd via social media, maar geeft wel een 8,5 omdat andere kinderen hoge cijfers halen.

Kerncategorieën

- Leuker en gezelliger
- Cijfers
- What's app/facebook
- Ideeën en vervolg